

g
25

INDEX PRINCIPALIS

vanitas cuncta potentia factis .	1
Reverentia dei & occultis iudicis eius .	2
De Benignitate dei erga servos suos .	3
De Constantia Divina .	4
De Benedictione q ^{ue} deus benedicit homini	5
De Maledictione q ^{ue} deus maledicit homini	6
De Benedictione q ^{ue} homo benedicit fratri	7
De Benedictione q ^{ue} homo homini benedicit	8
De Maledictione q ^{ue} homo homini maledicit	9
De Severitate dei erga delinquentes	10
De ira vel furore dei	11
Deus non respicit opem sed operantis intentionem	12
Deus suos tentat	13
Deus non tentat deum	14
Deus non	15
De exactione	16
De Fluvio	17
De Iuramento	18
De Sabbati observatione	19
De reverentia templi	20
De adoratione & cultu dei	21
De Idolatria	22
De Blasphemia contra deum	23
De preceptis dei	24
De obedientia & inobedientia	25
De sacra scriptura	26

Lactans

SENTEN

TIAE SALOMONIS, I V X T A

Hebraicam veritatem, sum

ma cura redditę, autore

Philippo Melanch

thone.

LIPSIAE.

EX OFFICINA TYPOGRAPHI

CA NICOLAI FABRI.

ANNO M. D. XL.

LIBER AD

LECTOREM IACOB.
MICYLL.

*Non nimium, spirouē crocum, non pumice rāsus
Candide de ueterum cornua more gero.
Mendaces siquidem decet ista superbia libros
Seq̄; peregrina uendere mundicie
Nudus ego superas uolui prodire sub oras
Dummodo sim uerus, sat puto cultus ero.
Non ausos recito cœlum spirare Gigantem.
Nec Iouis in turpi ungor adulterio.
Quid faciat castos mores, quid pectora sana
Quo ueniat digne uita gerenda modo.
Hæc ego suscepi Lector studiose docenda,
Hic scopus, hæc nostri summa laboris erit.
Hæc quondam ut posset regina audire Sabea
Venit ab austrina Fœmina uecta polo.
Tantus erat uirtutis honos, ea gloria recti,
Inunc & croceis uende te muneribus.*

Illust.

ILLVSTRI

SAXONIAE PRINCIPI.

D. Ioanni Friderico, &c.

PHILIPPVS

MELANCH.

S. D.

VM VIDEREM IN
tanta librariorum licentia fu-
turum, ut Scholia nostra in
sententias Salomonis dictata
publicarentur, res postula-
bat, ut erratis quæ sunt in eo
Commentariolo non parum
multa, aliqua ex parte mederer. Neq; enim fieri po-
tuit, quin in tam obscuris ac breuib. apophthegmatis
 $\pi\rho\omega\tau\omicron\pi\delta\epsilon\omicron\rho$. Et recognoscere cõmentariũ nõ sine-
bant librarij, qui prius uidebantur edituri, quã nobis
uel relegere uacasset. Nihilo fœlicius & antea editi
sunt aliquot cõmentarij mei, primum anteq̃ maturu-
issent, deinde mutilũ, & plerisq; locis opificum incu-
ria adeo deprauati, ut non agnoscam. Atq; meo sanè
iudicio inter huius seculi innumera mala, non po-
stremum habet locum Typographorum impro-

A 2 bitas

PRÆFATIO.

bitas dicam, an impudentia, qui cum citra delectum
 cudant edantq; omnia, unde lucri spes est, Deum im=
 mortalem, quantum incommodant rebus humanis.
 Nam ferè pessimos quosq; libellos, quia plurimos ha=
 bent emptores, orbi obtrudunt, quibus cum labefiat
 alicubi religio, opprimantur honestæ artes atq; lite=
 re, seuiatur in bonos uiros, publica trāquillitas per=
 turbetur, quid fingi potest perniciosius? Sed ualeant
 illi ut merentur. Equidem putavi fidei mei referre,
 ut lecturis Salomonem, accuratius consulerem, po=
 steaquam id utcunq; uideor illius opusculi titulo pol=
 licitus. Proinde Salomonem ipsum de integro ita la=
 tine reddidimus, ut intelligi posset, id quod in ueteri
 interpretatione desiderabatur. Ecce autem hoc cō=
 libentius, quod mereri libellus uidebatur, ut penitus
 cognoscerent ac ediscerent pueri. Nam et de pietate
 sanctissimas opiniones teneris pectoribus instillat,
 & de communibus moribus mire ciuilitate præcipit.
 Iam & ipsum autorem circumferri malui quàm me=
 um commentariolum. Præstat enim & ad conscien=
 tiam confirmandam, & ad formandum iudicium,
 cum Prophetis ipsis tanq̃ domi colloqui, q̃ ex com=
 mentarijs sapere, qui ferè Prophetarum sententias
 procul ostendunt, si tamen ostendunt. Et ut in inter=
 prete nihil possis deprehendere, tamen & hic iuxta
 Prouerbum. Dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ
 Itaq; cum pro enarratione nostra, autorem exhibeo
 ipsum

PHILIP. MELAN.

ipsum ne nos χαλκία χρυσείον commutatis, integrum enim Salomonis opus pro mutilo commentario, elaboratum pro extemporaneis adnotationibus deniq; Prophetias pro homunculi sententijs reponimus. Porro ut obiter hoc etiam moneam, in uertendo hoc seruauius, ut in ijs locis, qui de fide, aut timore præcipiunt, et ad muniendam conscientiam pertinent, non modo sententias fideliter representaremus, sed uerba etiam ferè adnumeraremus. In ciuilibus sententijs, sunt enim non parum multæ πολιτικά, fuimus liberiores, nec ubi Lectorem obscuritas moraretur. Quid enim attinet interpretari, si intelligi nolis? Nec moror iudicia eorum, qui iudaicam quandam superstitionem in uertendo requirunt, qui cum liberalibus & elegantioribus disciplinis non sunt perpolliti, ne possunt quidem de ullo genere orationis recte iudicare. Hoc ergo quicquid est operis, Illustrissime Princeps, tibi dedicare uolui, & ut studium tibi meum probarem, & ut adhortarer te ad pietatem interprete καὶ προξένω Salomone. Par est autem hunc regem au dire de officijs omnibus uitæ præcipientem, quem constat primum sapientiã præstitisse regibus omnibus, omnium ætatum ac gentium, deinde nihil docere nisi uerbum Dei. Apud Homerum Agamemnon optat sibi decem συμφράδα μόνω Nestoris similes contingere, nam huius prudentiam in primis suspiciebat. Quanto melius autem

A 3 tecum

PRAEFATIO.

tecum agitur, cui Salomonis consuetudine frui licet, & cum tali symphradmone de rebus omnibus publicis ac priuatis, consultare ac commentari, qui multis modis Homericum senem uincit. Proinde si foeliciter cupis imperium gerere, & tales admitte uitæ magistrōs, & toto pectore religionem cole, Sic enim & diuinitus præceptum est, ut librum legis habeant, in manibus principes, et ex eo, se comparent. Falleris si humana industria, aut uiribus defendi posse imperij possessionem censes. Frustra conaberis omnia, nisi pietate Deum deuinxeris, qui consilia tua fortunet. Id subinde inculcat in his sententijs Salomon, et testantur minime obscuris exemplis Historiæ. Simul autem cum religione rem literariam tibi commendo, ut honestarum artium ac disciplinarum patrocinium suscipias, quæ hac turbulenta tempestate naufragium facturæ uidentur, nisi à bonis Principibus summa ope defensæ fuerint, Nihil autem magis regium susceperis, quam hanc prouinciam propugnandarum literarum, quæ cum religioni ornamento sunt, tum publicarum legum, & ciuilibus disciplinæ, & humanitatis scientiam continent. Quod uulnus iterum accipiet religio, ubi linguarum studium frigere coeperit, eum intelligi diuini spiritus uoluntas, nisi ex Prophetico sermone non possit, & de sermone haud ferè iudicare queant hi, qui nostris literis non sunt exculti. Iam ciuilem disciplinam necesse est conuelli, nisi ijs artibus, que

PHILIPPI MELANCH.

quæ de uitæ officijs & communibus moribus præci-
piunt, ad uirtutem iuuentutis animi inuitentur ac in-
stituantur. Nemo Respublicas, siue religionem spe-
ctes, siue ciuiles mores, grauius læserit, quam qui à stu-
dio liberalium artium iuuentutem retrahit. Est enim
omnino uis earum opinione uulgi maior. Quare ad-
uersus praua iudicia imperitæ multitudinis, aduersus
importunitatem indoctæ turbæ, aduersus uim atq; in-
iuriam à uestro ordine opem implorant, ad uos tanq̃
in portum quendam & perfugium se conferunt.

Quid fuerit autem crudelius, quam barbaro furore
uulgi innocentes, imò optime merentes de rebus hu-
manis prodere, ac perpeti ut opprimantur, ac dele-
antur. In Fabulis est Mydæ Phrygum Regi, quod
de Musica non satis prudenter iudicasset, ab Apolli-
ne Asininas aures additas esse. Quantum autem,
bone Deus, in illo procerum uulgo Mydarum hodie
habemus, qui non modo literas nullas norunt, sed con-
temnunt etiam, & nugas esse sentiunt, quas collu-
sitantes in Scholis ociosi homines commenti sunt.

O perniciosum errorem. Nam si literas rebus hu-
manis exemeris, exulare unà uirtutes omnes ac pa-
cis artes continget. Quando de sese prædicant
ipsæ Musæ apud HESIODVM rectius, cum af-
firmant se de grauisimis rebus agere, & uera bo-
na mortalibus ostendere. Sic enim aiunt, ἰδ' ἄλλ' ἔ-
στιν ἔν τ' ἐθέλωμεν ἀληθῆα μυθῆσασθαι. Itaq;

A 4 te publi-

PRÆFATIO.

Se publica utilitas commoueat, & tuarum gentium
salus, quæ incolumis esse non potest, extinctis literis,
ut eas aduersus improborum temeritatem fortiter
defendas. Cum enim diuino beneficio nuper reflore-
scere cœperunt, ne agnoscere quidem Dei liberali-
tatem uideberis, nisi cœleste munus religiose conser-
uare contendas, & cum hoc conatu in primis delecta-
tur Christus, tum non alio officio uberius de tuis gen-
tibus mereri poteris. Neq; uero usquam fœlicius col-
locari beneficium putes, quam in has. cumulate enim
bene merito gratiam reddunt. Nam cum alumne
sint omnium uirtutum, caue putes in eas ingrati-
nem cadere posse. Quare Salomonem nostrum ita
excipies, ut sentias te monitorem, & doctorem reli-
gionis, & aliarum uirtutum domum admittere, si-
mulq; committi tibi honestarum artium ac literarum
patrocinium. Id si susceperis, tum demum uere prin-
cipem ages. Quod si hoc munus Princeps abdicarit,
cætera nihilo uerius, quam scenicus ornatus regem
afficiunt. Habes aut et domestica exempla, quæ te ad
res pulcherrimas accendere ac inflammare possunt,
quæ imitari ac sequi, pars quædam pietatis est.

et tyrocinium tuum, ac imperij rudimen-
ta spem nobis faciunt fore te hone-
stis studijs præsidio, ac Rei-
pub salutarem. Vale.
fœliciter.

Prologus

PROLO

GV S.

SENTENTIAE IN
omnib. linguis, sunt aut præ-
cepta breuia de moribus, aut
admonitiones de communibus
uitæ casibus, de breuitate ui-
tæ, de uarietate fortune, de Prouerbi-
perfidia hominum, quales exi orum uti-
tus habeant recte facta, aut litas.

secus facta, quæ tamen ipsæ sententiæ præcepta dici
possunt. Sunt enim traditæ à sapientissimis homini-
bus, & consuetudine comprobata, tacite præcipi-
unt, quomodo gubernari casus illi uitæ debeant, quo-
rum mentionem faciunt. Possunt itaq; in unaquaq;
lingua recepta à populo sententiæ, in locos commu-
nes uirtutum, aut cognatos illis tanquam in classes
distribui. Ut ad beneficentiam pertinet, Beneficium
accepit, qui digno dedit, ad amicitiam. Amicus cer-
tus in re incerta cernitur. Ad fortunam, Fortuna
quem nimium fouet, stultum facit. Ad experientiam
seu prudentiam, Discipulus est prioris posterior dies.
Sic etiam hæ sententiæ Salomonis, uel in locos com-
munes, uel in Decalogum distribui possunt, quoni-
am Decalogus fons est omnium præceptorum.

Principio autem monendi sunt Lectores, interesse in-

A 5 ter pro-

PROLOGVS.

ter prophanas sententias, et has, quæ continentur in sacris literis, quia prophanae sententiæ, cū pepererint eas humanaratio, tantum de ciuilibus moribus, aut de eiusmodi casibus, quos experientia ostendit, præcipiunt. Potest enim ratio de ciuilibus moribus recte iudicare ex legibus naturæ, ex quibus quia diuinitus animis hominū inscriptæ sunt, omnia honesta præcepta colligit. Multa enim experientia didicit, ut, Raros esse fidos amicos. Non esse diuturnam improborum foelicitatem. Paucos in rebus secūdis moderatos esse. Itaq; de moribus, et de talibus uitæ casibus extant doctorum hoīm præcepta, et sententiæ in omnibus pene scriptoribus. Multi etiam nihil nisi sententias scripserunt, quoniã putabant ad mores formandos nihil utilius esse, quam huiusmodi breuia oracula semper ob oculos posita habere, ut Hesiodus, Theognis, Phocilides. Sed sententiæ in sacris literis non tantum præcipiunt de ciuili consuetudine uitæ, sed etiam de uoluntate Dei, de timore Dei, de fide, de cruce, de his locis quoniam iudicare ratio non potest, aut uelle, aut falsæ sententiæ in humanis literis inueniuntur. Nam, ut alia omittam, de cruce longe fallitur ratio. Neq; enim certo Dei consilio adfligi homines arbitratur, sed aduersa temere accidere bonis & malis. Illud uero multo minus sentit, calamitates nobis utiles esse, & eos quos Deus adfligit, in primis ab eo diligi. Sed Sacrae literæ docent primum adfligi homines certo
Dei

PROLOGVS.

Dei consilio, sicut Paulus ait, Dum iudicamur, à Domino Sacrae li-
 mino corripimur, non ait temere id accidere. Et terea quid
 CHRISTVS negat passeres mori sine uoluntate Patris doceant.
 tris. Deinde docent nos adfligi, ut uocemur ad poeni-
 tentiam, quemadmodum ait Dauid: Bonum mihi quod
 humiliasti me, ut discerem iustificationes tuas. Et
 Paulus, Cum iudicamur, à Domino corripimur, ne
 cum hoc mundo damnemur. Itaque in hoc Libello
 Salomonis sunt multae Propheticae sententiae, de ti-
 more DEI, de fide, de Cruce, de promissionibus, de
 comminationibus diuinis. Has sententias in primis
 oportet obseruare, quoniam in prophanis literis nul-
 lae sunt earum similes. Deinde etiam ciuilium morum
 praecipua, non omnino eodem modo tradunt prophe-
 ticae litterae et Propheticae. Nam Propheticae litterae
 addunt plerumque aut promissionem, aut comminati-
 onem praecipua. Ratio ipsa docet parentes esse
 colendos, sed DEVS addidit promissionem, Si uis
 esse longeuus super terram. Hanc promissionem ra-
 tio non uidet, nec statuit à Deo puniri ingratos. Ra-
 tio iudicat turpe esse mendacium. Sacrae litterae ad-
 dunt à DEO puniri. Sic enim ait Salomon: Abomi-
 natio coram DEO, labia mentientium. Ratio sen-
 tit Magistratibus obediendum esse, et poenas publi-
 carum legum metuendas, sed addunt sacrae litterae,
 DEVM ulcisci contumeliam Magistratum, eti-
 amsi Magister ipse ulcisci nequeat.

Sic enim

PROLOGVS.

Sic enim ait Paulus, Qui magistratui resistit, iudicium acquirat. Similes sententiae sunt aliquot in Salomone. Ita simul docent nos Sacrae literae civiles mores, & timorem Dei & fidem. Profani scriptores tradunt tantum praecepta morum civilium, nec attingunt doctrinam timoris & fidei.

SENTENTIAE SALOMONIS.

MONIS.

Titulus operi additus est, cum propositio ne coherens Propositio autem submonet quae sit uis, quibus usus Verbi Dei. κεφάλου. operis, Humana sapientia do-

CAPIT. I.

SALOMON DAVIDIS FILIUS, Rex Israelitarum, sententias conscripsit, unde discantur, sapientia, castigatio, intelligentia, prudentia, iusticia, ius et rectum unde & calliditatem imperiti, & pueri scientiam & consilia petant.

Sapientes, ubi audierint, promouebunt, & cordati industriam consequentur, ut intelligent

SALOMONIS.

ligant sententias, interpretationem, sapientum consilia & exempla.

Timor Dei scientiæ initium est.

Contra, sapientiam & eruditionem stulti adspernantur.

Audi fili paternam castigationem, & matris tuæ legem ne negligas. Nam ea demum capitū tuo pulcherrima bulla fuerit, & collo torques.

Fili, si te inuitauerint peccatores, ne obsequaris. Si dixerint, nobiscum ambules, insidicemur sanguini, abdamus nos, vt innocenti- bus exitium machinemur, & quemadmodum inferi viuos absorbeamus, probos tanquam ruentes in voraginem. Magnas opes reperiemus, ædes nostras spolijs locupletabimus, sortem tuam & inter nos deijce, commune sit omnium marsupium. Mi fili, ne ambules cū eis, arceto pedem tuum ab illorum via. Nam pedes eorum ad exitium properant. Frustra tenduntur retia volucris ob oculos, & isti si bi mutuo insidiantur, nec vita eis inter ipsos in tuto est. Hic auari mos est, ne vitæ quidem alterius parcat.

QVAERIMONIA, Quemadmodum ubiq; dolent Prophetae contemni uerbum Dei.

Sapientia foris clāmitat, in plateis vocem edit

cet fidere nobisip-
sis, hic doce-
tur timor
Dei.

Damnatio
solicitude
de uictu, q̄
ferē, impel-
lit ad rem
quoquo
modo faci-
endam. ibi
multis exē
pla diuitū
imponunt
et splendor
παροίμοι
κω̄ς dixit.
Frustra il-
los conari,
q. d. arenē

PROVERBIA

semina mā edit, multitudīni præt, pro portis clamitans,
dant, aut & in vrbe concionatur.

PROVERBIA.

Non profe
cturis litto
ra Bobus
arant. Nisi
enim recta
tegantur,
et arte al
liciatur a
ues, nihil e
geris. Si
gnificat
igitur fru
stra esse co
natus im
piorum,
Deus enim
non adspi
rat.

Quousq; tandem imperiti amabitis impe-
 ritiam, & subsannatores sannis delectamini,
 & fatui scientiam odistis? Aduertite animum
 ad increpationem meam. Ecce spiritum me-
 um vobis efflabo, sententiam meam expo-
 nam. Cum voco vos, recusatis, cū porrigo ma-
 num, nemo aduertit animum. Omnia consi-
 lia mea negligitis, & increpationem fastiditis.
 Proinde & ego in calamitate vestra ridebo
 vos, cum subita mala nihil tale metuentes per-
 terrebunt, Tum vocabunt me, ego vero non
 exaudiam, quærent non inuenturi. Nam
 oderunt scientiam, & timorem Domini non
 elegerunt. Fastidierunt consilia mea, & incre-
 pationes calumniati sunt. Itaq; fructus æ-
 dent operum suorum, & consilijs suis satura-
 buntur. Nam imperitis exitio sunt illecebrę,
 quibus parum cauti capi solent, & va-
 cuos secundæ res impiorum per-
 dunt. Quisquis me audierit,
 secutus erit in tran-
 quillo.

PRIMI CAPIT. FINIS.

Capit.

SALOMONIS.

CAPIT. II

ADHORTATIO.

FILI si acceperis verba mea, & mandata mea apud animū reposueris, vt auscultes sapientię accommoda cor, vt probe intelligas. Nam si postulaueris intelligentiā, eamq; accersieris, si velut argentum quęsieris, & inuestigaris tanquam thesauros intelliges timorem domini & Deum cognosces.

Deus enim ex ore suo sapientiam & scientiam, & intelligentiam largitur, Rectis dat successum. Protegit probos. Ius tuetur. Et iter sanctorum suorum custodit. Ita demum intelliges iustitiam, ius, recta, & bonas vias omnes, *Consilia & successum a Deo esse.*

Si sapientię studium te tangit, & scientia placet tibi, consilium seruabit te, & intelligentia custodiet te, eripietq; a mala via, & a viro peruersa loquente, & ab ijs qui regiam viam relinquunt, & in tenebris ambulant, qui scelere & peruersitate gaudent, quorum peruersę vię sunt, quos ipsorum via arguit desertores esse.

Eripiet item sapientia te a Muliere aliena, quę se blandicijs vendicat, & relicto pristino
ma

PROVERBIA

In scortati stino marito, pacti diuini obliuiscitur. Nam
 onē acerrī ruīnam mīnatur domus eius, & via eius ad in
 me inuehi= teritum ducit. Quotquot ad eam accedunt pe
 tur, docet= reunt, propterea viam bonam insistito, & vi=
 q; caueri am iustorum obserua. Recti in terra perdura=
 non posse bunt, & probi in ea superstites erunt. Impij e
 nisi muni= terra exstirpabuntur, & funditus delebuntur,
 amur uer= quotquot contemnunt Deum.
 bum Dei.

CAPIT. III.

παραινέσεις.

Verbū ad=
 fert uitam
 Deuter. 8.
 Item. 30.

FILI, NE CAPIAT TE OBLI
 uio legis meæ, & præcepta mea infige
 cordi tuo, prorogabunt enim vitam ti=
 bi, & pacem foelicitatemq; adferent Miseri=
 cordia & veritas non deserent te.

Suspende hæc à collo tuo, inscribe tabulis
 cordis. Inuenies enim gratiam & foelicem pru
 dentiam coram Deo & hominibus.

PRIMUM.

Δεκαλό=
 γομ δζή=
 γησις.

Fide Deo toto corde.
 Et prudentiæ tuæ ne innitare.

II.

Quacunq; ingredieris, agnosce eum.
 Ita fiet, vt ipse regat gressus tuos.

Non cons

SALOMONIS.

III.

Non confidas sapientię tuę.

Time D E V M, & recede à malo. Id vmbilico tuo salubre est & rigat corpus.

Agnosce
esse dei do-
na quę p-
ueniūt, nā

IIII.

Honorem habe D E O de substantia tua, & de principijs omnium prouentuum tuorum. Ita fiet, vt Horrea tua impleantur ad sacietatem vsq̃, & Torcularia musto exundent.

id significa-
tū est ritu
offerenda-
rū primici
arū. deu. 26

V.

Castigationem D E I ne repudies, & ne stomacheris, cum corripuerit te. Quem enim diligit D E V S, hunc castigat, eoq̃ velut Pater filio delectatur.

Cōmenda-
tio Crucis.

Beatus est qui sapientiam inuenit, & qui consequitur intelligentiam. Melior est enim fructus eius quā argenti, & auro prouentus eius vberiores sunt: prestat gemmis, & preciosa omnia vincit: vitę prorogatio est ad dexteram eius, & ad sinistram diuitię & gloria: vita eius amabilis est & foelix. Hoc lignum vitę est, cuiuscunq̃ contigerit: & beatus est, quisquis eam nactus fuerit. D E V S sapientia fundauit terram, & condidit cœlum intelligentia, & scientia eius abyssus deriuantur, & nubes rorem pluunt.

Exclama-
tio, Q. D.
paucos esse
q̃ sentiant
crucē utilē
esse. Prom
de uocat
beatos qui
ita sentiant
Vitā in ip-
sa etiā cru-

Fili, huc defige oculos, ne successum & con-

cē pmittit.

B filium

PROVERBIA

filium amittas. Hæc vitam animæ suppe-
ditant, & origratiam. Securus ambulabis
in via, nec pes impinget. Cum dormies non
terreberis. Quoties ieris cubitum, suauiter
dormies, nec metues subita mala, & impio-
rum tumultum. DEVS enim tuebitur te, &
custodiet pedem tuum, ne capiare.

DE CHARITATE
PRAECEPTA.

VI.

Ne recusa benefacere alijs, si à DEO sup-
petit tibi, vnde largiri possis.

VII.

Id est, Bis
dat, qui ci-
to dat.

Ne dic proximo tuo: Abi, redi, cras dabi-
tur, cum modo possis gratificari.

VIII.

Ne machinate proximo malum, quia abs
te nihil metuit.

IX.

Ne litiga frustra cum homine, qui te non
lesit.

X.

Psal. 36.

Ne emulare hominem iniustum, nec elige
viam eius. Quia abominatur DEVS deser-
torem, & familiariter versatur cum rectis.

XI.

Domui impij maledicit DEVS, Sed ha-
bita

SALOMONIS.

taculum iustorum benedicetur.

Subfannatores subsannat, Et humilium miseretur.

Hereditas sapientum gloria est. At exaltatio fatui ignominia est.

CAPIT. III.

AVDITE FILI PATERNAM castigationem, & adſcite animũ ad cognoscendam itelligentiam. Doctrinam enim bonam vobis propono, legem meam ne relinquite. Fui & ego patris mei filius, & inter filios matris tenerrimus & vnicus, docuit me, & dixit.

Rursus instituit adhortationem, subinde idem inculcans, et suo morem rhetoricatur.

Si doctrinam meam amplexus fueris, & precepta mea custodieris, viues. Compara sapientiam, compara intelligentiam. Ne obliuiscere, ne discede a sermone meo. Seruabit te, si non deserueris, custodit te si dilexeris.

Pre omnibus fructibus sapientum compara sapientiam, & preter facultates tuas intelligentiam posside, quod si eam magnificeris, te vicissim exaltabit. Si fueris eam amplexus vicissim te glorificabit, ornabit & coronabit.

Mundus fructus sapientie uitam, successum, &c. amat, sapientiam non item.

Audi fili, & sermonem meum accipe, ut prorogetur tibi vita. In semitam sapientie &

B 2 in re

PROVERBIA.

In regiam viam deducam te, vbi iter faciens non angeris, nec rues cum cures.

Perdura in castigatione, ne defatigeris: obserua eam, vitam enim adfert tibi. In semita impiorum ne uersare, nec incede in via malorum, sed deuita eam, nec per eam transeas, deflecte ab ea, & preteri. Neq; enim dormire possunt, nisi malum aliquod facinus perpetrarint. Nec capiunt somnum, nisi ruina fecerint. Vicitant enim pane impie quaesito, & Vinum bibunt iniuste partum. Vita iustorum sicut lux inclarescit, que subinde fit illustrior, ad medium vsq; diem. Via impiorum ceu caligo est, nesciunt vbi ruant.

*Præcepta
de sermōe,
oculis &
incessu.*

Fili aduerte animum & sermonem meum, ad sermonem meum inclina aures tuas, in hunc defige oculos, adserua in corde tuo. vitam enim adfert ihs, qui inuenerint eum, & est salubris omnibus. Summa cura custodi cor tuum, inde enim vita egreditur.

Os.

Depone peruersos sermones, & blasphema labra remoue abs te.

Oculi.

Ne passim vagentur oculi, sed tecta te precurrant.

Incessus.

Recta incede, & vie tue recte sint. Nec declina ad dextram aut sinistram, deflecte a malo.

Capit.

SALOMONIS.

CAPIT. V.

FILI, ANIMADVERTE S A-
pientiam meam, aures accommoda pru-
dentiae, vt obserues consilia, & custodi-
as scientiam.

Stillans fauus est scorti os, & mollius est De Scorta
quam oleum collum eius. Verum postrema tione.
amara sunt velut abiyntium, & acuta ceu
gladius, pedes eius ad mortem descendunt,
& ad inferos properant gressus eius. Non
recte incedit in vitae semita, vagi sunt gressus
eius quos nec ipsa agnoscit.

Proinde fili ausculta mihi, nec a sermone
meo discede, viam eius procul fugito, nec ac-
cede ad fores aedium eius.

DE PRODIGALITATE.

Ne des alijs facultates tuas, & annos pro-
uentus tuos ne effundas in crudeles, ne opi-
bus tuis alieni ditescant, & pecunia tua in ali-
enas aedes transferatur. Tandem enim ge-
mes, vbi victum tuum consumpseris, ac di-
ces. Cur odi castigationem, & increpationem
subsannaui, nec Magistris auscultauit, nec au-

Prodigali-

tas etiam uer-

bo Dei da-

nata. Cru-

deles uocat-

q simulant-

amicitiam

sui commo-

B 3 *res di gratia.*

PROVERBIA

res ptebui ijs, qui meliora docebant pene obseruerunt me omnia mala, cum in conciliabulis hominum versarer.

DE VSV RERVM PROPRIARVM.

*Ita admini-
stres rem
familiarē,
ut & con-
serues &
cum alijs
cōmunicēs,
ut in Ephe-
Paulus do-
cet.*

Bibe aquam e tuis fontibus, & tui fontis ri-
uulos bibe. Fontes tui foras deruentur, &
riui promanent in plateas. At tu dominus
esto horum solus non alieni tecum. Benedi-
centur enim fontes tui.

DE CONIVGIO.

Exhilaret te vxor, quam adulescens ducis
ceu iucunda Cerua, & venustus hinnulus. Illi
us te amor perpetuo exaturet, & amore eius
semper fruere.

DE SCORTATIONE

Cur seduceris fili mi à scorto, & alienam
amplecteris mulierem? Non procul oculis
DEI sunt viæ hominum, is omnes eorum
semitas considerat. Sua ipsius improbitate
impius capitur, & suis laqueis irretitur. Mo-
rietur cum non sit castigatus, eritq; ei exitio
ingens stultitia.

Capit=

SALOMONIS.

CAPIT. VI.

FILI SI PRO ALTERO SPO
ponderis, obstrinxisti fidem tuam, irreti
tus es tuis verbis captus tuo sermone. *Sponde,*
noxa, praes-
sto est, iu-
Proinde fac, vt expedias te, posteaquã in ma- *bet aut tũ*
num proximi incidisti, vade curre, insta proxi- *diffidere,*
mo tuo. ne concedas somnum oculis, neue ob *tum res*
dormiant palpebre. Euade velut e manib⁹ ve *proprias*
natoris caprea solet, aut auicula e manibus au *conseruare*
cupis. *iuxta Re-*
gulam .2.
Corinth. 8

DE LABORE.

Abi piger ad formicam, cuius cõtemplare
morem, vt sapiens fias. Illa tametsi nec Princi
pem, nec p̄fectũ, nec ducem habeat, tamen
estate cibũ parat, et colligit in messe alimentũ.
Quãdiu piger dormies? Ecquando a som
no surges? Paulum modo, inquis, dormitabo,
paulum modo somno vacabo, paulum modo
conferam manus, & componam me ad recũ
bendum. At interea ceu viator veniet inopia,
& obruet te paupertas, ceu latro.

DE CONTENTIONVM

AUTORIBVS.

Nihili homo, vt iniquus, ore peruerso ince
dit. Fingit vultum ac incessum, digitis gesti-

A 4 culatur

PROVERBIA

culatur peruersu corde, malum semper molitur, & contentionum autor est. Proinde mox obruetur calamitate, contereturq; neq; quisquam ei mederi poterit.

Hęc Sex odit Deus, Septimum etiam plane abominatur: Superbos oculos, Mendacem linguam, Manus que innocenter sanguinem fundunt. Cor iniqua consilia machinans. Pedes qui properant ad mala. Testem mendacem, Autorem dissensionis inter fratres.

DE ADULTERIO

Fili, precepta patris obserua, & legem matris ne reñcias, alliga ea cordi tuo, & adnecte gutturi. Cum ambulaueris ducent te, cum dormies excubabunt super te, & cum surges eloquere ea. Est enim preceptum lucerna, & lex lumen, & vitam adfert increpatio & castigatio. Memineris preceptorum, vt custodiant te à scelerata Muliere, & à blanda lingua Scorti. Ne pulchritudine eius inflammemur, neue capiant te oculi eius. Captat enim Scortum frustum panis, Adultera Vitæ etiam insidiatur.

*Contagio
mali.*

Vt fieri nequit, quin adurat vestem, quisquis ignem in sinu fouerit, & pedes haud dubie leserit, quisquis supra carbones incesserit:
Ita

SALOMONIS.

Ita quisquis ad alterius vxorem accesserit, A iudicio
quisquis attigerit feret infortunium. DE I gra

Non est probro furi, cum esuriens furatur, uius quam
vt vitam sustentet. Nam deprehensus vel fures mul=
septuplum, aut rem familiarem suam vniuer=
sam rependerit. At stulti cum mœchantur, ctari morè
vitam amittunt, plagam & dedecus auferunt bus.
nec ignominiam vnquam abolere possunt.
Nam apud virum cum zelotypia vtitur, non
est veniē locus, sicubi vlcisci datur, nec igno=
scet, vt maxime placare coneris, nec munerib=
bus, quamuis multa offeras, flecti se patitur.

CAPIT. VII.

DE ADULTERIO.

FILI SERMONEM MEVM
serua, & præcepta mea manda memo=
rię. Quod si seruaueris præcepta mea, et
legem meam velut oculorum pupillas, vita ti
bi continget, age, suspende ea à digitis tuis in=
scribe tabulis cordis tui. Complectere sapien=
tiam tanquam sororem, & intelligentiam tan=
quam amicam, vt custodiant te ab aliena Mu=
liere, à Scorto quod blanditijs tibi insidiatur.

B 5 Equia

PROVERBIA.

Equidem per fenestram edium mearum per cancellos prospicerem, vidi inter imperitos adolescentes stultum, crepusculo transeuntem in platea ad angiportum, non procul à Scortis edibus. Ecce tibi occurrit ei Mulier meretricio habitu, fraudulenta clamosa, male morata, cuius pedes domi nunquam quiescunt, & quæ insidias struere solet, domi, foris, in vicis omnibus. Hæc amplexa iuuenem dissuadetur impudenter, & inquit: Sacrum hodie feci, quare prodij vt quærerem te, ac occurrerem tibi, bene cesit, inueni te, lectum ornavi varie, & constrati Aegyptijs tapetis, frondibus, myrrha, aloë & cinnamomo. Ades, amorî indulgebimus in crastinum vsq̃, amore nos exhilarabimus. Neq̃ enim domi maritus est, sed procul abijt, accepto secum viatico, nec certum est quando sit rediturus.

Iuuenis multis illecebris & blandicijs expugnatus ac perpulsus, sequitur, & ceu ad lanienam Bos, ac velut compedibus iniectis, quibus fatui vincti coercentur, pergît, donec telo iecur ictum findatur, & perinde atque avis ad laqueum properat, ignorans se insidijs excipi.

Proinde filij audite me, & animadvertite verba mea. Ne expatietur ad vias eius cor

14178

SALOMONIS.

tuum, neue ingrediare semitis eius. Multos enim fauciauit ac strauit, & omnes sortes iugulauit. Domus eius viæ inferorum sunt, isthac ad mortem iter est

CAPITV.

OCTAVVM.

πρωτεπικος λογος

Rursus instituit adhortationē

NONNE SAPIENTIA subinde ce
clamat: & intelligentia edit vocem & dem inge=
in summis verticibus, in via inter se=
minans.
mitas stans iuxta portas ciuitatis in foribus
clamitat. Vos voco viri, vox mea ad filios A=
dam, intelligite imperiti astutiam, & fatui re=
sipiscite. Audite, loquar enim conspicua, & a=
periam labia vt recta doceam. Quia verita=
tem loquetur guttur meum, & abominantur esse debet
labia mea impium. Iusti sunt omnes sermo=
nes oris mei. Non est in eis peruersum, ac sub=
uersio. Plani sunt prudentibus, & recti sunt manda=
scientiam sectantibus. Accipe castigationem tum est.
meam præ argento, & scientiam præ auto e=
lecto. Quia melior est sapientia margaritis, &
omnia iucunda non possunt ei conferri.

Ego

PROVERBIA

Ego sapientia adiungo mihi astutiam & scientiam consilij.

Timor DEI odium est mali, superbiam & arrogantiam, & viam malam, & os peruersum odi.

Penes me consilium, & successus est, Ego intelligentia sum, penes me est potentia, Per me Reges regnant, & Principes constituunt iusta. Per me domini dominantur, & regnant omnes iudices terræ.

Ego, diligentes me, diligo, & quærentes me. Diuitiæ & gloria penes me. Opes duraturæ & iustitia. Melior est fructus meus auro & obrizo, & prouentus meus argento electo. In viam iustam duco, & in semitas iudicij, vt recte ditem diligentes me, & thesauros eorum cumulem.

Verbi potentiam creatione probat.

Dominus possedit me initio vitæ suæ, ante opera eius eram. Ab æterno ordinata sum ab initio ante terram. Nondum abysfi erant cum formaret, nondum frontes aquis redundabant. Priusquam montes submersi sunt aquis, & ante colles formata sum. Nondum fecerat terram, & fines eius, & vertices puluerum orbis. Cum cœlum erigeret, ibi ego eram. Cum circulum constitueret abysso, cum nubes desuper formaret. Cum fontes abysfi conderet,

SALOMONIS.

conderet, cū poneret mari terminum, & aquis ne pretergrediantur locum suum. Cum constitueret fundamenta terræ, aderam adiutabamq̃. Sum in delicijs eius quotidie, ludo coram eo semper, ludo in orbe terræ eius, & delecto filios hominis.

Nunc itaq̃ filij audite me. Beati qui vias meas obseruant. Audite castigationem, & sapite, & ne negligite. Beatus qui audit me, & aduigilat ad foras meas quotidie, ad obseruanda limina ianue meę. Vitam enim inuenit, quisquis me inuenerit, & hauriet voluptatem à Domino. Qui peccarit in me, iniurius est anime sue. Quisquis odit me, mortem diligit.

CAPITULUM IX

SAPIENTIA AEDIFICA-
uit domum suam, idolauit innumeras
columnas, mactauit victimas, & fudit
Vinum, & instruxit mensam suam. Misit pu-
ellas suas Vocatum ad arcem excelsam ciui-
tatis. Imperiti huc declinent. Et stultis dixit:
Venite, comedite panem meum, & bibite Vi-
num, quod miscui vobis.

Si

PROVERBIA

Si reliqueritis imperitiam, vita continget vobis, & ingrediemini in vitam intelligentiæ.

Qui castigat subsannatorem, ignominia adficietur. Et corripiens impium, contaminabitur.

*Cōuenit cū
sententia
Christi. Ne
detis quod
sanctū est
canibus.*

Ne corripe subsannatorem, ne oderit te.

Si corripueris sapientem, diliget te.

Da sapienti, & sapientior erit.

Si docueris iustum, cordatior erit.

Initium sapientiæ timor DOMINI, & intelligentia est sancta cognoscere. Nam per me vita prorogatur, & augentur anni vitæ. Si sapueris, tibi sapuisti, & si subsannaueris, tu feres.

Mulier fatua, clamosa, blanda & ignaua sedet in foribus domus suæ, in sella excelsa vrbis. Vocat prætereuntes, & qui recta incedunt. Imperiti huc declinent, & stultis ait: Aque furtiue dulces sunt, & panis clandestinus iucundus est. Nescit quod mortui ibi sint, & in profundo inferno conuiue eius.

FINIS ADHORTATIO

num, quas Proximi vice operari preposuit,

Capit

SALOMONIS.

CAPIT. X.

I.

SAPIENS FILIVS PATREM
gaudio adfcit. At stultus filius matrem
II. (adfligit

*Hic primū
incipit te-
xere cata-
logum sen-
tentiārum.*

Non profunt thesauri impio.
Iustitia vero liberat à morte.

III.

Non perdet Dominus fame animam iusti.
Improba consilia impiorum perdet.

*Promittit
pijs bona.*

IIII.

A egestatem adfert manus ociosa.
Sed manus sedulorum ditat.

*Præcipit
laborem.*

V.

Qui colligit in estate prudens est.
Qui dormit in messe, confunditur.

VI.

Benedicetur capiti iusti.
At impios iniuria ab ipsis concepta obruet.

*Promittit
pijs bona,*

VII.

Memoriæ iusti benedicetur.
Sed impiorum nomen sordebit.

VIII.

Sapiens corde accipiet præcepta.
At stultum os vapulabit.

Secure

PROVERBIA.

IX.

Nō est pax
īmpijs. Secure ambulat probus.
Et qui vias suas peruertit, apprehendetur.

X.

Ni caueris
hypocrita
fallet te. E ingens vultum damnum dabit.
Stultum os vapulabit.

XI.

Vena vitę, os iusti.
Os impiorum iniuria obruet.

XII.

Noris non
oderis. Odium excitat contentiones.
Et omnia delicta tegit charitas.

XIII.

Narren
sol man
mit kolben
laufen. In labijs sapientis inuenitur sapientia.
Et virga in tergo stulti.

XIIII.

Sapientes scientiam seruant.
Os stulti accersit sibi perniciem.

XV.

Gut macht
mudt. Opes diuiti sunt arcis vice.
Inopia vero pauperi animum minuit.

XVI.

πλοῦτος
ὑβερτικ
τφ. Impio Prouentus impię, peccatum.

XVII.

ru consilia
non succe=
dunt. Cru=
cem com=
mendat. Perferre castigationem, ad vitam conducit
Et deserens increpationem, errabit.

Disfi

SALOMONIS.

XVIII.

Disſimulant odium mendaces.
Stulti conuictium faciunt.

XIX.

Garrulus non vitat peccatum.
Prudens eſt, qui labia ſua frenat.

XX.

Lingua iuſti eſt præcipuum argentum.
Cor impium nihili eſt.

XXI.

Labia iuſti multos paſcunt.
At ſtultis exitio eſt ſtultitia.

XXII.

Benedictio Domini diuites facit.
Citra moleſtiam.

XXIII.

Cum ſcelus perpetrat ſtultus, ridet.
Id uero animaduertere, ſapientia eſt.

XXIII.

Accident impijs quæ metuunt.
Iuſtis contingent quæ deſiderant.

XXV.

Impius ceu tempeſtas præterit.
At iuſti fundamentum perpetuum eſt.

XXVI.

Ceu acetum dentes, & fumus oculos lædit.
Sic piger eos, qui miſerunt eum cruciat.

C Timor

ἄχαλί-
νων σομα
των τέρ-
λος δ'υσο
χία.

Promittit
bona pijs.

Impij ridēt
iudiciū dei.

Plaut. Fa-
mes & mo-
ra cient bi-
lem in na-
ribus.

PROVERBIA

XXVII.

Timor Domini prorogat vitam.
Et anni impiorum breues sunt.

XXVIII.

Iustos, læta manent.
Et spes impiorum perit.

XXIX.

Via Domini addit animum probis.
Frangit animos malis improbitas.

XXX.

Iustus perpetuo non euertetur,
Et impij non erunt superstites in terra.

XXXI.

Os iusti propugnabit scientiam,
At lingua peruersa perit.

XXXII.

Labia iusti meditantur bona,
Sed os impiorum peruersa meditatur.

CAPIT. XI.

I.

Et contu-
meliosi
sunt supbi
et uicissim
contemnen-
tur.

L

libram iniustam abominatur Dominus.
At pondus iustum delectat eum.

II.

Superbiae comes est contumelia.
Sed apud modestos est sapientia.

Inte

SALOMONIS.

III.

Integritas rectorum deducit eos,
Exitio est impijs deflectere à iure.

Ἰδὲ κακῶν
βούλι
τῶ βου
λεύσαντη
κακίση.

IIII.

Non profunt diuitiæ in die iræ.
At iustitia liberat à morte.

V.

Iustitia integri dirigit viam suam,
At in impietate sua cadit impius.

VI.

Iustitia rectos liberat,
Et in improbitate sua capiuntur scelerati.

VII.

In morte hominis impij, perit spes,
Et expectatio impiorum perditio est.

VIII.

Iustus eripitur ex aduersitate,
Et pro eo perit impius.

Altera ma
nu lapidem
altera pa
nem. Nec
uiribus nec
cōsilijs no
stris, sed be
nedictione
diuina ser
uanda Res
publi.

IX.

Ore simulator euertit proximum suum,
Sed iusti depræhenduntur ac liberantur.

X.

Cum florent iusti, gaudet ciuitas,
Et in perditione impiorum lætatur.

XI.

Benedictione rectorum fortunatur ciuitas,
At impiorum consilijs euertitur.

C 2 Qui

PROVERBIA

XII.

Qui famam proximi lædit, stultus est.
At vir intelligens tegit probra.

XIII.

Vis nõ seruat. Resp. sed consili-   Sufurro reuelat arcanum,
um πολιτεία & q̄   At qui fideli animo est, rem tegit.

XIIII.

ait multi cõsultores.   Sine gubernatione corruit populus.
Salutem adferunt multi consultores.

XV.

Propert.   Male adfligitur qui sponderit pro alio.
Ampla satis forma pudicicia.   Et qui vitat stipulationes, securus est.

XVI.

Verũ amici officium   Mulier quæ honorem tuetur, gratiosa est,
Fortes sunt, qui diuitias augent.

XVII.

Beneficus suum ipsius genium defraudat.
Crudelis propinquo damnum etiam dat.

XVIII.

Impius opus facit irritum.
At qui serit iusta mercedem perpetuam con-

XIX.

(sequetur.

Iustitia conducit ad vitam.
At qui sequitur malitiam mortem accersit.

XX.

Abominatur Dominus cor peruersum.
Et placent ei probi.

Mali

SALOMONIS.

XXI.

Mali vt ut inter sese suspirarint, nō elabens
Semen iustum euadit. (tur.

XXIII.

Mulier formosa q̄ immodesta est, nō disfi- *Ampla sa-
tis forma
c.*
milis est porco, naribus aureum torquem ge-

XXIII.

Desiderium iustorum placet DEO.
Sed expectationi impiorum succenset Deus. (renti.

XXIII.

Quidam largiuntur, & tamen ditescunt, *Liberalib9
benedicit
Deus.*
Quidam parci, quanquam magnas opes ha-
buerint, subinde pauperiores fiunt.

XXV.

Qui liberaliter benedicit, impinguatur.
Qui inebriat, inebriatur.

XXVI.

Qui non communicat frumenta, ei male- *Facite uo-
bis amicos
de Mam-
mona.*
dicetur in populo.
At benedicetur vendenti.

XXVII.

Bona eueniunt bono consecretantibus,
Mala accidunt mala querentibus.

XXVIII.

Qui confidit diuitijs suis, corruet,
Et iusti, ceu folium virebunt.

XXIX.

C 3 Qui

PROVERBIA.

Qui perturbat domū suam, ventos accersit
Et stultus sapienti seruiet.

*Discordia
summæ res
dilabuntur
Nihil meli
us clemen=
tia. Cū iusti
adfligūtur
haud dubie
nō ignosce
tur impijs.*

XXX.

Fructus iusti est lignum vitæ.
Et capit animas sapiens.

Cum iustus in terra persoluat,
Quanto magis impius & peccator.

CAP. XII.

*Crucis cō=
mendatio.*

I.
Qui diligit castigationē prudētior erit.
At qui odit disciplinam, stultus est.

II.

*Tætsi co=
ram mūdo
patiatur.*

Bonus haurit voluptatem à DEO.
Sed vir scelestus damnabitur.

III.

*Deus tamē
consolatur*

Impietas nulli prodest,
At iustorum radix non commouebitur.

IIII.

*Mulierem
deceat esse
Circop et
custodē rei
familiaris.*

Mulier sedula corona est viri,
At illaudata Mulier tabefacit ossa.

V.

Cogitationes iustorum iudicia sunt,
Industria impiorum fraus est.

VI.

Verba

SALOMONIS.

Verba impiorum insidiantur sanguini,
At os iustorum liberat.

VII.

Euertentur impij, & non erunt,
At iustorum domus durabit.

VIII.

Propter prudentiam suam laudabitur vir,
At iniquus pudefiet.

IX.

Homo abiectus qui suum officium facit,
Præstat glorioso qui pane indiget.

X.

Agnoscit iust⁹ iumentorum suorū animas,
At cor impiorum crudele est.

XI.

Qui agrum suum colit, satur erit panum,
At qui sectatur ocium, stultus est.

XII.

Exitium venantur impij, quicquid desiderāt
At iustorum radix ferax est.

XIII.

Prauis labijs capitur malus,
Sed euadit ex aduersitate iustus.

XIIII.

Ex fructu oris quisq; saturatur bono,
Et retribuetur homini iuxta opera sua.

XV.

πῶς τὰ μ

ἔλαχε

τὰ τὰ μ

κόσμου.

Nulla re

abutilur

iustus.

πῶς τὰ μ

ἔλαχε

ἢ cete.

ἢ δὲ κακῆ

βούλη.

PROVERBIA

Via stulti recta est in oculis suis,
At sapiens consilium audit.

XVI.

Stultus statim prodit iram suam,
At dissimulat iniuriam callidus.

XVII.

Veraces iustitiam palam faciunt.
Mendax testis fallit,

XVIII.

Plures ne-
cat lingua
q̄ gladius.
Mendacē
oportet
memorem
esse.
ἢδε κακῆ
βούλη.

Temere loqui p̄inde est ac gladio fodere.
At sapientum lingua salubris est.

XIX.

Verax labium firmum est semper.
Et mox variat mendax lingua.

XX.

Qui machinantur mala, frustrantur,
Et gaudium comitatur eos qui pauci cōsulūt.

XXI.

Non accidet iusto dolor.
At imp̄j obruentur malo.

XXII.

Metiri se
quensq; suo
modulo ac
pede ue-
rum est.

Abominatur dominus mendacia labia.
At veraces placent ei.

XXIII.

Non ostentat homo callidus scientiam.
At cot stultorum prædicat stultitiam.

XXIII.

Sedulo

SALOMONIS.

Sedula manus dominabitur,
Ociofa sub tributo erit.

XXV.

Sollicitudo animum cruciat,
Bonum verbum exhilarat.

XXVI.

Iustus foelicior est proximo,
At via impiorum ipsis exitio est.

XXVII.

Negotiatio ociofi non est foelix,
At feduli ditescunt.

XXVIII.

In femita iustitię vita est,
Et in via plana non est mors.

CAP. XIII

I.

Filius sapiens eruditione paterna sustinet,
At subsannator non audit increpatione.

II.

De fructu oris vir bonus adficietur.
Et anima contemptoris malis adficietur.

III.

Qui custodit os suum, custodit vitam suam.
At qui temere aperit labia sua, terrebitur.

C 5 Cupit

*Prædica-
tur labor
ac diligen-
tia.*

*Euangelio
eriguntur
cōscientiæ
Successus à
Deo est,
Diligentiã
præcipit.*

PROVERBIA,

IIII.

Diligentiā Cupit piger & eget.
 præcipit. Anima sedulorum saginabitur.

V.

Impiys uo-
 luptas est, Mendacium odit iustus,
 alienam fa- At impius confundit & maledicit.
 mā ledere.

VI.

Iustitia seruat probos,
 Benedictio Et impietas deflectit ad peccandum.

VII.

Dñi fortu- Diuites qdam sunt tametsi nihil habeant,
 nat opes. Paupes alij sunt, tãetsi magnas opes habeant
 Gut macht muth.

VIII.

Gloria iu- Redimitur vita diuitijs.
 storum est Et egenus non perfert increpationem,
 foelix.

IX.

Consulti in- Lux iustorum gaudium adfert.
 ter se ce- At lucerna impiorum extinguetur.
 dūt, condo

X.

nāt, ut pa- Prorsus inter superbos est contentio,
 cē seruent. Et apud consultos sapientia est.

XI.

Parsimōia Opes prodigalitate minuuntur,
 magnū ue- Et parsimonia augentur.
 ctigal.

XII.

Etiam cele- Expectatio dilata cruciat.
 ritas in de- Et linguū vite est si presto adsit quod cupis.
 siderio mo-
 ra est.

Qui

SALOMONIS.

XIII.

Qui contemnit verbum, male habebit,
Qui timet mandatum pace fruetur.

XIIII.

Institutio sapientis, fons vitę est, ad vitandos laqueos mortis.

XV.

Fœlix prudentia fucunda est,
At tua contemnentium aspera est.

XVI.

Omnia facit callidus cum iudicio.
Fatuus stultitiam prodit.

XVII.

Nuncius impius conſciat in mala,
Legatus verax salubris est.

XVIII.

Aegestas & ignominia penes eum est, qui castigationem negligit.

At qui obseruat increpationes, honore adfi-

XIX.

Pręsens voluptas delectat animum.
Et abominantur fatui declinantem a malo.

XX.

Qui cum sapientibus versatur, sapiens erit.
At stultorum socius male habebit.

XXI.

Peccatoribus mala impendent,

Prudentia non est fœlix, nisi fortunet deus. Sicut est cernere in Abitophel Demosthene, Cicero.

Temere pergunt fatui, iuxta parœmiã, germana. der haßel muß in sack.

Oderunt crucẽ ipij.

Talis unus qsq; qualiũ utitur consuetudine.

Et iu-

PROVERBIA

Et iustis reddetur bonum.

XXII.

Boni heredes relinquent filios filiorum.
Psalm. 36. Et reponuntur iustis opes peccatorum.

XXIII.

Benedictio DEI fortunat. Multum escę est in sulcis pauperum.
At alij iniurijs parant opes.

XXIII

Pædagogum præcipit. Qui abstinet virgam, odit filium suum.
Qui vero amat eum, querit ut erudiat.

XXV.

τὸ παροῦν
εὐτίθεσθαι
δα. Iustus comedit, & fit satur.
Venter impiorum eget.

CAP. XIII.

I
SAPIENS MULIER AEDIFICAVIT
Stulta vero euertit eam. (ficauit domum suam)

II.

Qui timet DEVM, recte ambulat,

III.

In ore stulti superba est virga,
Et labia sapientum obseruat.

Autoritatem sibi arrogant stulti, ut in Pontifi. Dea
Cretis apparet.

IIII.

Vbi non

SALOMONIS.

Vbi non sunt Boues, presepe vacuum est. Labor præ
Sed multi prouent⁹ obueniunt per robustum cipitur.

V.

(Bouem.

Testis verax non mentitur.
Mendaces confidenter mentiuntur.

Cōtemnūt
iudiciū dei

VI.

Querit subsannator sapientiam & non in-
Et scientia cordato facilis est.

Subsanna-
(uenit. tores con-

VII.

Si incideris in stultū, non dephendes labia
scientiæ. Id est, imperito nunq̄ quicq̄ iniustus.

temnūt sa-

pientiā dei

ideo demen-

tantur.

VIII.

Sapientia callidi, est viam suam obseruare,
At stultitia fatuos fallit.

Esa.28. Do-

mi sapien-

dum non

foris.

IX.

Stultos subsannat delictum.
Et recti placent.

X.

Dum cor angitur, non capitur solacijs que
extrinsecus adhibentur.

Perturba-

to cordi ni-

hil est iucū

dum. Falli-

tur caro

sua iustitia

& sapien-

tia.

XI.

Domus impiorum euertetur.
Sed tabernacula rectorum florebunt.

XII.

Plerisq̄ videtur via recta, cuius exitus est
via mortis.

XIII.

Etiam

PROVERBIA.

Humana
solatia pe=
reunt.

Etiam in risu dolet cor,
Et finis risus est calamitas.
XIII.

Precipit
ut malos

Dabunt poenas reprobis,
Et conculcabunt eos probi.
XV.

Doctores
vitemus.

Imperitus credit omnia,
At callidus animaduertit gressus suos.
XVI.

Qui non
moderabi

Sapiens timet & discedit a malo.
At stultus pergit confidenter.
XVII.

tur iræ in=
fectu uolet

esse dolor
quod sua=
serit.

Impatiens iræ designat stultitiam.
At cautus odit stultitiam.
XVIII.

Imperito
nunq̄ qcq̄
iniustus.

Penes imperitos stultitia est.
Sed callidi coronantur scientia
XIX.

Iusti impe=
rabūt im=
pijs, iudica

Curuabuntur mali in conspectu bonorum
Et impij ad portas iustorum erunt.
XX.

būt impios

tametsi ali

quātisper
oppriman=
tur.

Etiam proximo odio est pauper,
Et multi sunt diuitum amici.
Donec eris foelix multos numerabis amicos.
XXI.

Contemnit proximum suum peccator,
Et beatus erit qui miseretur calamitosi.
XXII.

Nonne

SALOMONIS.

Nonne frustratur q̄ machinantur malum & Pollicetur,
Et benigne & fideliter agetur cum bonis. bona pijs.

XXIII.

Labor abundantiam adfert, Laborem
Vbi verbis res geritur, inopia est. precipit.

Vlel geschrey wenig & wollen, Hypocritæ magna
de se pollicentur.

XXIII.

Diuitiæ sunt ornamento sapientibus, Stultitiam
Stultis nihil nisi stultitia est. patiuntur
opes.

XXV.

Verax testis liberat animas, Verè iudi-
Et mendax decipit. care saluti

XXVI.

Timor Dei tutum munimentum est, Rebus pu.
Et timentes DEVM bene habebunt.

XXVII.

Timor DEI fons vitæ ad vitandos laqueos mortis. Pijs bona
promittit.

XXVIII.

Frequentia populi regem decorat. Ornamento
Et formidat qui paucis est stipatus. est Pricipi
concordia

XXIX.

Patiens multa intelligit, Inuidus al-
Iracundus prodit stultitiam. terius ani-
mus rebus

XXX.

Hilaris animus vita est, marcescit
Et tabefacit ossa inuidia. opimis.

Qui

PROVERBIA

XXXI.

Deus au-
thor pau-
peratis. Qui pauperem calumniatur, conuicium fa-
cit eius factori.
Et honorat Deū quissquis miseretur pauperis.

XXXII.

Succumbit in calamitate impius.
Et sperat etiam in morte iustus.

XXXIII.

In animo cordati versatur sapientia.
Et inter stultos innotescet.

Tandem fit ut stulti conuincantur, sicut Iudæi re-
surrectione CHRISTI sunt.

XXXIII.

Ἡδὲ κακῆ
βούλι etc. Iustitia exaltat gentem.
Perdit populum peccatum.

XXXV.

Placet regi seruus prudens.
Et succenset turpi.

CAPIT. XV.

Comitate
uincendi
morosi.

I.
Mollis responsio mitigat iram.
Sermo asper prouocat iram.

II.

Lingua sapientis facit acceptam scientiam
Os stulti effutit stultitiam.

In omni

SALOMONIS.

III.

In omni loco oculi Dei contemplantur bo

IIII.

(nos & malos.

Salubris lingua lignum vite est.

Et fallax lingua perturbat animum.

Plus necat lingua quam gladius

V.

Stultus calumniatur paternam castigationem.

At obseruans increpationes callidior fit.

VI.

In domo iusti multi thesauri sunt,

At prouentus impij perditio est.

VII.

Labia sapientum ferunt scientiam,

Non autem cor stultorum.

VIII.

Sacrificia impiorum abominatur Dominus

Et oratio rectorum placet ei.

IX.

Abominatio est Domino via impij,

Et sectantem iustitiam diligit.

X.

Eruditio mala est semitam deserere,

Et qui odit increpationes, moritur,

XI.

Cum infernus & perditio Deo pateant

Quanto magis corda hominum ei patent

D Non

Et in secundis et in aduersis rebus spectanda DEI uoluntas.

Stulti sunt qui corripere uolunt.

Hypocritarum sacrificia damnat ut Psal. 49

PROVERBIA.

XII.

*Nō ferunt
impij casti-
gationem.* Non diligit subsannator corripientem se
ad sapientes non accedit.

XIII.

Letus animus exhilarat vultum,
Et in mærore cordis spiritus debilitatur.

XIII.

*Personæ in-
ponunt no-
bis, et auto-
ritate ma-
gnorū sæ-
pe impie
mouemur.* Cor intelligens quærit scientiam,
Facies stultorum stultitiam pascit.

XV.

*Miseræ est vita afflictorum,
Et hilare cor conuiuium perpetuum est.
Si conscientia sit mala, nihil recte succedit, ut Sau*

XVI.

*Molestia
mala cōsci-
entia, quæ
facit ut ni-
hil recte
succedit.* Melius est modicum cum timore DEI,
Quam thesaurus ingens cum molestia.

XVII.

*Vincuntur
māsfuetudi-
ne iracūdi.* Præstat paucillum olusculi citra molestiam
Quam faginatus taurus cum molestia.

XVIII.

*Dānantur
hi qui non
faciunt offi-
cium suum* Vir iracundus excitat contentionem,
At patiens sedat contentionem.

XIX.

*Via pigræ obsita sentibus est,
At semita bonorum plana est.*

XX.

Filius sapiens exhilarat patrem.

At

SALOMONIS.

At stultus pudet matrem.

XXI.

Stultitia fatuo voluptas est,
Cordatus homo dirigit viam suam.

XXII.

Frustrantur cogitationes, in quibus non est
consilium. *infœlix te
meritas.*

Et multitudine consiliorum firmę erunt.

XXIII.

Apposite respondere, voluptatem adfert,
Et sermo oportunus optimus est. *In tpe doce
ri moneri,
saluberrimū est, Ad
Colosse. 3.*

XXIV.

Semita vitę sursum fert,
Vt doceat vitare infernum deorsum situm. *Que sur-
sum sunt
querite.*

XXV.

Domum superbiorum diruit DEVS.
Et erigit limitem viduę. *Superbis
resistit De
us.*

XXVI.

Abominatur DEVS consilia praua,
Mundorum consilia probat.

XXVII.

Perturbat domum suam auarus,
Et qui odit munera viuet

XXVIII.

Cor iusti meditatur quid respondeat,
Os impiorum temere effutit praua.

XXIX.

*Caro pro-
bat sua
consilia.*

*infœlix te
meritas.*

*In tpe doce
ri moneri,
saluberrimū est, Ad
Colosse. 3.*

*Que sur-
sum sunt
querite.
Superbis
resistit De
us.*

*ἡδὲ καὶ
βούλη.*

PROVERBIA

Procul est Dominus ab impijs,
Et preces iustorum exaudit.

XXX.

*Euangeliū
uitā adfert* Serenus vultus exhilarat cor.
Fama bona saginat ossa.

XXXI.

*Sapientes
ferūt casti
gantem.* Auris audiens increpationem viuificam in
ter sapientes morabitur.

XXXII.

Qui negligit castigationem, aspernatuŕ vi-
tam suam.

Audiens increpationem sapiens erit.

XXXIII.

*Docet qd
nocet: sapi
entiam, nō
hūana con
silia, sed ti
morē Dei.* Timor DEI est castigatio qua sapientiam
consequimur.
Et gloriam precedit deiectio.

CAPIT. XVI.

I,

*Deus facit
omnia iu-
xta cōsilia
uoluntatis
sue, ad E-
phesios.* HOMO instituit in animo,
Verum à Domino sermo lingue est.

II.

Homīnibus suæ vię munde videntur.
At DEVS dñudicat spiritus,

III.

Sic com-

SALOMONIS.

Si commiseris Domino opera tua,
Confilia tua fortunabuntur.

Psal. 36.

IIII.

Omnia facit Dominus propter se,
Etiam impium ad diem malum.

V.

Abominatur Dominus omnes superbos.
Non elabentur vtut inter se conspirent.

VI.

Benignitate & fide expiatur iniquitas,
Et in timore Domini declinatur à malo.

Hypocrisis
hūane sa-
tisfactiōes
nō placant
Deum, sed
uerū cor.

VII.

Cum placent Domino vitæ hominis,
Etiam inimicos eius reconciliat ei.

VIII.

Melius est parum cum iustitia,
Quàm magni reditus male parti.

Male par-
tum, male
disperit.

IX.

Cor hominis deliberat de via sua.
Dominus vero promouet gressus suos,

X.

Diuinant labia Regis,
Nec fallitur in iudicio os eius.

Reges om-
portuit di-
uinare, Hoc
est, iudica-
re.

XI.

Libra & statera iudicium Domini sunt,
Et ipse author est ponderum.

πνευματῶν
κωσ.
Publicū ius
Dei opus

XII.

D 3 Abomi- est.

PROVERBIA

Abominantur Reges impietatem,
Nam iustitia thronum fortunat.

XIII.

Placent Regibus labia iusta,
Et veraces diliguntur.

XIIII.

Metui uult
maiestatem publi-
corum Ma-
gistratu-
um.

Indignatio Regis nuntium est mortiferum
At vir sapiens placabit.

XV.

Serenus vultus Regis vita est,
Et benevolentia eius velut pluuia fetotina.

XVI.

Satius est sapientiam cōparare q̄ aurum,
Satius intelligentiam cōparare q̄ argentum.

XVII.

Gressus rectorum discedunt à malo,
Custodit vitam suam, qui viam suam custodit

XVIII.

Tolluntur
in altū, ut
lapsu gra-
uiore ruāt.

Preit dilectioni superbia,
Et anteit ruīnam superbia animi.

XIX.

Crucis præ-
conium.

Melius est deijci animo cum calamitosis,
Quam regnare & locupletari cum superbis.

XX.

Prudentia
est DEO
fidere.

Prudenter tractans rem, reperiet bona,
Qui confidit DEO, beatus est.

XXI.

Sapiens

SALOMONIS.

Sapienter sapientem consulit, & suauitas ser-
monis commendatiorem facit doctrinam,
Prudentia vena vite est.

XXII.

At castigatio stultorum, stultitia est.

Stulti non mutant in melius, etiam si qui muta-
runt, ut in Saul & Achis adparet.

XXIII.

Cor sapiens, os docet, & doctrinam,
Commendant labia eius.

XXIII.

Fauus mellis est sermo iucundus,
Dulcedo anime & medela osium est.

XXV.

Est via que recta videtur oculis hominum
Cuius exitus est via mortis.

XXVI.

Dat poenas stultiloquentie os futile.

XXVII.

Homo nihili sibi malum accersit,
In labijs eius est ignis comburens.

XXVIII.

Homo peruersus excitat contentionem,
Et delator saepe inter principes disfidium con-

XXIX.

(citat.

Homo violentus lactat amicum suum,
Et ducit per viam malam.

Fallunt fra-
cati amici.

D 4 Qui

Sapientes
inter se co-
sulunt.

φιλαυ-
τοις sua
consilia
placent.

Sapientes
meditati lo-
quuntur.

Fallimur
nostra sa-
pientia &
iustitia.

ἀχαλί-
νων σομά-
των τέ-
λος & συ-
τυχία.

PROVERBIA

XXX.

Qui multum fingit machinatur malum,
Qui labra componit mala perpetrabit.

XXXI.

Seneſtus Honesta corona ſeneſtus,

ueneranda Si in via iuſtitie reperietur.

eſt. Leuiti.

XXXII.

19.

Preſtantior eſt patiens, quam vit fortis, preſ-
tantior item eſt qui animo ſuo dominatur,
quam qui vrbes capit.

Sape uincas patientia, quem non uiceris impetu.

XXXIII.

Deus regit
omnia.

In ſinum deſcenduntur ſortes,
At à DEO iudicium earum proficiſcitur.

CAP. XVII.

I.

MEli⁹ eſt ſiccum ſtuſtum cū tranquil-
litate, quam domus plena mactatis
pecoribus cum contentione.

II.

Seruus prudens dominabitur filio turpi,
Et inter fratres diuidet hereditatem.

III.

Vt ara

SALOMONIS.

Vt argentum excoquitur, & in Fornace
probatum aurum.

Ita Dominus corda probat.

IIII.

Malus auscultat improbo sermone,
Mendax obsequitur perniciosę lingue.

V.

Qui ridet pauperem, conuicium facit fa- *Deus Pau-*
ctori eius. *peratis au-*

Et cui calamitas alterius voluptati est, non *thor.*
feret impune.

VI.

Corona senum filij filiorum sunt,
Et decus filiorum patres eorum.

VII.

Non decet stultum superbus sermo,
Nec Regem decet mendax labium.

*Iactantia
damnatur.*

VIII.

Bella gemma est donum,
Quorsum se verterit dominus eius.

Munera crede mihi placant hominesq; deosq;.

IX.

Qui celat alienū delictum, facit vt ametur, *Eximia est*
At qui palam facit rem, inter Principes disfi- *uirt9 pr.e=*
dium concitat. *stare silen=*

X.

Obiurgatio magis terret cordatum, quàm

D 5 centum

PROVERBIA

centum plagę fatuum. Ne plagis quidem impij
 XI. (emendantur. Esa. 9.

Vindictam Contentiosus machinatur malum,
prohibet. Et in crudelem nuncium incidet.

XII.

Satius est occurrere vrsę orbatę,
 Quam stulto in stultitia sua.
 Nihil intractabilius insipiente fortunato.

XIII.

Damnat in Si rependas malum pro bono,
gratos. Non discedet malum a domo tua.

XIV.

Lis litem Litis initium perinde est, ac sicubi alueum
serit. ruperit aqua.
 Et ex maledictis lis late spargetur.

XV.

Abominatur DEVS tum eum qui iustifi-
 cas impium, tum eum qui damnat iustum.

XVI.

Quid prodest precium stulto,
 Cum ad emendandam sapientiam cor non

XVII.

(habeat

Amicus Semper diligunt amici, & in aduersitate
certius in frater agnoscitur.
re incerta

XVIII.

cernitur. Qui stipulatur ac spondet pro proximo,
 Stultus est.

Diligit

SALOMONIS.

Diligit peccatum qui diligit contentiones, & ruent qui superba moliuntur.

XX.

Peruersus corde non inueniet bonum,
Et peruersus lingua incidet in mala.

XXI.

Accersit stultus afflictionem sibi,
Et non gaudebit stulti pater.

XXII.

Cor letum exhilarat vitam,
At tristitia animi arefacit ossa.

XXIII.

Munus è sinu impius accipit, ut deprauet
semitas iudicij.

XXIII.

Coram cordato est sapientia,
At oculi stultorum passim vagantur.

XXV.

Patrem ac matrem dolore adficit filius stultus.

XXVI.

Malum est damnum iusto dare,
Aut Principem iusta iudicantem percutere.

XXVII.

Qui parce loquitur, sapit,
Non est futilis spiritus homini cordato.

Vel stul-

Superbi cō
tentiosi &
uindictæ
cupidi sunt

Bonæ con
scientiæ
præconiū.
Impij im=
moderata
cupiunt.

Magistra=
tus religio
se coli præ
cipit.
Damnatur
garrulitas.

PROVERBIA

XXVIII.

Vel stultus si taceret sapiens reputaretur,
Et videretur sapere, si clauderentur labia,

CAP. XVIII

I.

Morosi nihil candidè interpretantur. **C**ui voluptas est diffensionem cōcitare
Is captat ubiq; rixandi occasionem.

II.

Morosi nihil candidè interpretantur. Non libet stulto intelligere,
Sed tractare ea quibus ipse capitur.

III.

Suū cuiq; pulchrum. Cum venit impietas, venit etiam contem-
ptus, & dedecus ac contumelia.

III I.

Spiritualis iudicat oīa Verba viri velut profundę aque sunt,
Et fons sapientię velut vberimum flumen.

V.

Stulti contentionum auctores. Personam impij perferre non est bonum,
Vt iustum à iudicio abducas.

VI.

ἀχαλίς νοῦ σομάτων, ἔσθ. Labia stulti rixantur,
Et os eius pugnam prouocat.

VII.

ἀχαλίς νοῦ σομάτων, ἔσθ. Os stulti sibi exitio est.

Et labia

SALOMONIS.

Et labia eius laqueus anime eius.

VIII.

Verba delatoris verbera sunt,
& penetrant ventrem,

IX.

Cessare perinde est ac dissipare rem,
Non minor est uirtus quam parta tueri.

X.

Arx munita nomen Domini.

Ad eam curret iustus, & defendetur.

Nomine Domini defendimur non nostris uiribus.

XI.

Opes diuitis sunt ei urbis munitę & muri
loco.

XII.

Ante ruinam eleuatur cor humanum,
Et antest gloriam delectio.

XIII.

Qui respondet priusquam audierit,
Stultus est & confunditur.

μή τε δίκηρ δικάσους πρὶν ἀμφῶν μύθον
ἀκούσης.

XIII.

Hilaris animus finit egritudinem.
Et spiritum tristem quis feret?
Nulla res humana mederi potest male conscientie

XV.

Plures ne-
cat lingua
q̄ gladius.

πλῆτ
ἡβριρ.

Tolluntur
in alt̄n, ut
lapsu gra-
uiore ruāt.

Corda

PROVERBIA.

Non pro=
nunciāt pij Et cordati probe iudicant.
temere. Et auris sapientum querit scientiam.
XVI.

Munus hominis facit ei viam,
Et in conspectum potentium perducit.
XVII.

Contra Hy Iustus primum adcurat sese,
pocritæ ali Et venienti proximo patet.
os docent,
se non do=
cent. Ro. 2. tres dijudicat.
XVIII.

Contendentes fors componit, & inter fra=
tres dijudicat.
XIX.

Concordia] Præstat habere coniunctum fratrem, quàm
paruæ res urbem munitam.
crescunt. Et litigantes sicut repagulum palacij,
XX.

De fructu oris vir saturatur,
De prouentu labiorum venter saturatur.
XXI.

Mors & vita in linguæ potestate sunt,
Et qui curant linguam comedent fructus eius.
XXII.

Inueniens uxorem inuenit bonum,
Et hauriet voluptatem à Domino.

Laus coniugij. A Domino inquit bonum hauriet,
quia id vitæ genus multas adlictiones adfert.

XXIII.

Placide

SALOMONIS.

Placide loquitur egenus,
Dives dure respondet.

XXIII.

Vir comis amicos sibi adiungit,
Et amicus adhæret firmius fratre.

Comitas
amicos pa=
rit.

CAP. XIX.

I.

Melius est egeno qui probe ambulat,
quàm stulto qui prava labia habet.

II.

Vbi non est scientia, male habet homo,
Et qui velox est pedibus impinget.

III.

Stultitia hominis euertit eum,
& cor eius DEO indignatur.

IIII.

Diuitie augent amicos,
& pauper ab amicis etiam deseritur.
Vulgus amicitias utilitate probat.

V.

Mendax testis non erit impunitus,
& quisquis mendacia dicit, non euadet.

VI.

Inconsulti
facile ru=
unt.

Tales sunt
qui nõ per
ferunt cru
cem. Nu=
meri. 14.

Multi

PROVERBIA.

*Vulgus dicit
amicitias uti-
litate probat* Multi fidunt persona Principis,
Et nemo non est amicus eius, qui munera
dat.

VII.

Omnes fratres pauperis oderunt eum, &
propinqui eius procul discedunt ab eo.

VIII.

Qui verba spectat fallitur,
Qui sapit bene habebit, & prudentes inueni-
ent bonum.

IX.

Testis mendax non erit impunitus,
Et loquens mendacia peribit.

X.

*Secundum res
stultos, id
est, incautos
dementant
et perdunt* Non decent stultum deliciae,
Tantum abest ut deceat dominari Principi-
bus seruum.

XI.

*Mectui uult
Magistra-
tus.* Patientes sapiunt, & delictum dissimulare
gloriosum est.

XII.

Ceu fremitus Leonis, sic Regis est indigna-
tio. Et beneuolentia eius est perinde ut ros
super herbam.

XIII.

Calamitas patris est stultus filius
Et mulier morosa est adsidium stillicidium.
Domus

SALOMONIS.

XIIII.

Domus & diuitiæ hereditate obueniunt
à parentibus.

A Domino autem prudens vxor.

XV.

Pigrítia soporem parit,
Et ociosus fame peribit.

XVI.

Seruans mandatum, seruat animam,
Qui vias suas negligit, morietur.

XVII.

Fœnerat Domino qui miseretur egeni, &
retribuetur ei.

XVIII.

Castiga filium tuum, dum spes est fore, vt
corrigatur.

Ne commoueare vt occidas eum.

XIX.

Magna enim ira detrimentum adfert, nisi
coerceatur. Dimitte eum, vt & deinceps
corripias.

XX.

Audi consilium, & admitte castigationem
vt & deinceps sapias.

XXI.

Multę cogitationes in corde hominis sunt,
Consilium autem Domini stabile est.

E Deco-

Dei donũ
prudens
uxor, non
deligitur
nostro iu-
dicio.

Largiri
pauperib9

Necessse ca-
stigare, tã-
etsi nõ sta-
tim succe-
dit res.

Eueniunt
nõ que nos
ĩstituimus,
sed que de-
us decreuit

PROVERBIA.

XXII.

*Largiri
pauperib9* Decora est homini beneficentia eius,
Et melior est pauper, quam vir mendax.

XXIII.

*Timor do-
mini etiam
in cruce vi-
tam adfert* Timor Dñi vitam adfert, & exaturabit;
Et habitabit sine visitatione mala.

XXIII.

*Timor do-
mini etiam
in cruce vi-
tam adfert* Abscondit piger manus in sinum.
Ne ad os quidem admonet.

XXV.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Si subsannator mulctatus fuerit,
Imperitus erit callidior.

XXVI.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Si intelligentem argueris, cautior erit,

XXVII.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Qui vexat patrem & fugat matrem, tur-
pis est & probro dignus.

XXVIII.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Cessa audire filii cruditionem, à verbis sci-
entiae seducentem.

XXIX.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Nihili testis ridet iudicium, & os impio-
rum iniquitatem.

XXX.

*Deus pu-
nit impios,
ut erudiat
pios, ut ad-
paret in
Aegyptijs
& Israeliz-
tis.* Parata sunt derisoribus iudicia, & plagæ
tergo stultorum.

Capit.

CAPIT. XX.

I.

S Vbsannatores facit Vinum, & tumultus
parit ebrietas.

Damnat
ebrietatem

Quisquis illa delectatur, non erit sapiens

II.

Terror regis est perinde vt rugitus Leonis,
Qui offendit, peccat anima eius.

Docet me=
tuídos esse
Magistra=
tus.

III.

Gloria homini est desistere a lite,
Et omnes stulti conuiciabuntur.

Desisten=
dum a lite.

IIII.

Propter frigus piger non arat, & mendica=
bit in messe, & nihil impetrabit.

V.

Velut aqua profunda est consilium in cor=
de viri. At vir intelligens exhauriet,

Spiritualis
omnia iu=
dicat.

VI.

Pleriq; benefici vocantur,
Fidelem autem quis inueniet?

Nusquam
tuta fides.

VII.

Beati filij sunt iusti probe ambulantis.

Oculus do=
mini multū
prodest in

VIII.

Rex sedens in solio iudicij, dissipat omne
malum intuendo.

rebus om=
nibus ge=
rendis.

E 2 Quis

PROVERBIA

IX.

Quis dicet, purum est cor meum?
Mundus sum à peccato.

X.

*Vetat uio-
lare ius pu
blicum.* Variare pondera, variare mensuram,
Abominabile apud DEVM est.

XI.

*Studia mē
tem indi-
cant.* Ex studijs suis cognoscitur puer,
Munda ne & recta sint eius facta.

XII.

*Non sapi-
mus, non
præuide-* Vt auris audiat, ut oculus videat,
Dominus facit.

XIII.

*præuide-
mus, ne ad
moniti qui* Ne dilige somnum, ne opprimaris egestate
Si aperueris oculos, saturabere pane.

XIIII.

*dem nisi de
us excitet
nos.* Malum est, malum est dicunt cum tenent,
At cum amiserint, laudant.

*Præsentia fastidiuntur. Optat ephippia bos pi-
ger, optat arare caballus.*

XV.

Magni fiunt aurum & gemme,
Sed præciosius vas, labia scientiæ sunt.

XVI.

*Sponde no
xa præsto
est.* Eripe vestimentum ei qui pro altero spon-
det, & pignus ab eo accipe.
Cum ille alienus sit, pro quo se obstrinxit.

Dulcis

SALOMONIS.

XVII.

Dulcis est homini panis frande partus,
Postea vero os eius arena replebitur.

*Impietas
arridet, sed
perdit. Dā
natur te=
meritas.*

XVIII.

Consilio propositum fortunatur,
Et consilijs geretur bellum.

XIX.

Ne coniunge te cum susurrone, quia arca=
na reuelat, & blandicijs fallit.

*Non audis
endos esse
delatores.*

XX.

Qui maledicit Patri aut Matri,
Extinguetur lumen eius in medijs tenebris.

XXI.

Hereditas prepropera principio, postea
non benedicetur.

*Periculosum est, si res sine cruce succedit, ideo
foelicius est regnum Dauidis quam Saulis.*

XXII.

Ne dic reddam malum, sed expecta Domi
num, is saluabit te.

*Vindictam
prohibet.*

XXIII.

Abominabile est Domino variare ponde=
Et statera fallax non est bona. (ra.

XXIIII.

Omnium gressus à D E O sunt.
Et quis homo intelligit viam suam?

*Diuinitus
omnia re=
guntur.*

XXV.

E 3 Laque=

PROVERBIA

Impietas non expletur Hypocrisi.

Laqueus est sancta contumelia adficere, & postea vota facere.

XXVI.

Sapiens Magistra-

Disipat impios Rex sapiens, Et vertit aduersus eos rotam.

XXVII.

tus cauet impia consilia.

Exhilarari à DEO vita est hominis, & penetrat totum corpus.

XXVIII.

Quem metuunt oderrunt.

Beneficentia & veritas custodiunt Regem, & fulcitur thronus eius beneficentia.

XXIX.

Corona iuuenum est robur eorum, & decus senum est canities.

XXX.

Deus emendat nos Cruce.

Vulnera ac plage medentur malis.

CAP. XXI.

I.

Psal. 49.

COr regis in manu Dei est, sicut flumina aquarum, quorsum volet, inclinabit.

II.

Sua cuiq; via placet. Dominus vero corda impellit.

III.

Facite

SALOMONIS.

Facere iustitiam & iudicium,
Melius est apud DEVM quàm victime.

IIII.

Sublimes oculi, & superbum cor,
Impiorum foelicitas, peccatum est.
Tolluntur in altum, ut lapsu grauiore ruant.

V.

Consilia seduli plane abundantiam par-
Precipites autem egebunt. (unt. *απειθή*

VI.

Qui colligit thesauros lingua mendaci,
frustrabitur, & periclitabitur de vita.

VII.

Rapinæ impiorum erunt eis exitio.
Quia voluerunt iuri obsequi.

VIII.

Improbi opera peruersa sunt,
Ad mundorum recta.

IX.

Satius est in angulo tecti habitare,
Quàm cum Muliere morosa in domo ampla.

X.

Anima impij desiderat malum, & fastidit
proximum suum.

XI.

Dum mulctatur subsannator, impetitus
commonefit.

*Impij uel
curæ alic-
ne in-
commodo
sibi uolunt
consultum
sicut Ty-
ranni.*

E 4 Et sa

PROVERBIA

Et sapientes scientiam accipiunt,
DEVS punit impios, ut pios commonefaciat.

XII.

Erudit iustus domum impij,
Sed detestantur impij ad mala.

XIII.

Misereri
pauperum
praecipit.

Qui obstruit aurem pauperum clamori,
Clamabit ipse vicissim, nec exaudietur;

XIII.

Donum clandestinum placat iram,
Et munus in sinu, vehementem iram.

XV.

Gaudium est iusto facere iudicium.
Exitium facere iniquitatem.

XVI.

Qui aberrat a via prudentiae inter mortuos
erit.

XVII.

Parfimo=
nia mag=
num ue=
tigal.

Redigitur ad inopiam qui amat gaudia,
Et quisquis amat Vinum & pinguedinem,
non ditescet.

XVIII.

Impij plectuntur pro iustis, & pro rectis con-
temptores.

Impij tametsi exitium machinentur iustis, tamen
sibiipsis sunt exitio.

XIX.

Satius

SALOMONIS.

Satius est in terra deserta versari, quam cū
Muliere morosa & iracunda.

XX.

Præciosus thesaurus & oleum in domo sa- Sapiencia
plentis est. est conser-

At stultus homo dilapidat.

uare rem
familiarē.

XXI.

Qui sectatur iustitiam & beneficentiam, re-
perit vitam iustitiam & gloriam.

Pietatis
fructus

XXII.

Fortium urbem expugnat sapiens,
Et fortibus ipsorum confidentia exitio est.

sunt, Vita,
Gloria, o-

Confidentia obest, ut Pharaonis exitium testatur.

pes. nō pa-

XXIII.

Qui custodit os suum & linguam suam,
custodit animam suam à tribulationibus.

rantur hu-
mana indu-
stria.

XXIII.

Superbi temere audent, & subsannatores
in ira temeritatem designant.

Nimum
confidunt

XXV.

Cupiditates pigri occidunt eum,
quia noluerunt manus eius laborare.

superbi, ut
Pharao.

XXVI.

Piger perpetuo cupit,
Iustus vero dat, & non comparcit.

XXVII.

Immolatio impiorum est abominatio,

E 5 Quia

PROVERBIA

Psal. 49. Quia per scelus offertur.

XXVIII.

Testis mendax peribit, & qui solet auscultare, is vicissim audietur.

XXIX.

Pertinaciter pergit vir impius,
Recti vero via fortunatur.

XXX.

Psal. 32.

Non est sapientia, non prudentia,
Non consilium contra Dominum.

XXXI.

Equus paratur ad bellum,
A D E O vero victoria proficiscitur.

CAP. XXII.

I.

Fama preferenda est magnis opibus,
Et gratia melior est argento & auro.

II.

Versatur apud opulentum pauper,
Facit utrunq; D E V S.

III.

Callidus mala previdet & euitat,
Et imperiti dum perumpunt, damnum accipiunt.

Penes

*Deus au=
tor pau=
pertatis.*

SALOMONIS.

IIII.

Penes abiectos, qui DEVM timent, diuiti-
tię, Gloria, & vita sunt. *Humilibus*

V.

Cuspides & laquei in via peruersi sunt,
Qui procul inde refugit, custodit vitam suam.

VI.

Si institueris adolescentem in via sua, in ea-
dem & senex perseuerabit. *Quo semel
est imbuta
recens ser-*

VII.

Diues pauperibus imperat,
Et qui mutuo accipit, seruus est foeneratoris. *uabit odo-
rem, Testa
diu.*

VIII.

Qui mala seminat, mala metet, & plaga
perdet eum.

IX.

Liberali oculo benedicetur, qui dat de pa-
ne suo egenti. *Deus bene
dicit largis*

X.

Si pepuleris subsannatorem, cessabit con-
tentio, sedabiturq; lis & conuitium. *Vitandi im-
pij.*

XI.

Rex amicus est eius qui mundiciam cordis
diligit, & labiorum gratiam.

XII.

Oculi Domini obseruant scientiam,
Et contemptoris consilia frustrantur.

Piger

PROVERBIA.

XIII.

Piger ait, Leo fortis est, in platea iterficiat.

XIIII.

Fouca profunda os Scotti est,
Cui irascitur dominus, is in eam incidet.

XV.

Stultitia agnata est cordi adulescentis.

Pueritia per Pædogogiam coercenda. Virga vero castigatrix eximet eam.

XVI.

Qui iniuria adficit pauperem vt ditescat
Is dabit ditioribus alijs, & egebit. (ipse.

XVII.

Accommoda aurem, & audi verba sapientum,
& animaduerte ad doctrinam meam,
Est enim pulchra, si eam serues in pectore tuo
& labijs tuis foeliciter tractabis eam.

XVIII.

Qui docet at in summa uerbū Dei, fidem quam non docet ratio Commonefacio hoc asiduo, vt in Dominum colloces fiduciam tuam, tu amplectere.
Nonne tradidi tibi multipliciter consilia
& scientiam, vt docerem te veritatem quam
certissimam, vt interrogantibus vera respondere possis.

XIX.

Ne depredare pauperem, eo q̄ sit pauper,
ne opprimas afflictum in porta, quia Dominus
causam illorum iudicabit, & perdet eos
qui

SALOMONIS.

qui illis vim attulerunt.

XX.

Ne habeas commercium cum homine iracundo & cum viro furioso ne versere, ne ad discas mores eius, & accipias scandalum anime tue.

Ad portas iudicari res solebāt in publico loco.

XXI.

Ne sit inter eos qui spondent aut fidem obstringunt apud foeneratorem. Nam si non potueris persolvere, auferet à te lectos tuos,

Vitandi iracundi.

XXII.

Ne transfer priscos limites, quos maiores tui constituerunt.

XXIII.

Qui mandatum mature exequitur, stabit coram Regibus, nec inter obscuros relinquetur.

CAP. XXIII

I.

Cum accumbis vt comedas cum principe, observa que proponantur, & intenta cultrum gutturi tuo, vt vitam tueare. Ne cupias cibum eius, est enim fallax cibus.

Dulcis in expertis cultura potentis amici.

II.

Ne la-

PROVERBIA

Ne labora vt ditescas, à consilijs tuis cessa,
Ne adfectes id, quod consequi non potes.
Faciet enim alas sibi, & velut Aquila ad cœ-
lum subuolabit.

III.

Inuidos ui-
tandos esse Ne comede cibum inuidi, & ne cupias illū,
Nam ipse velut prestigiator fallit, cum ait, co-
mede & bibe, & apud animum inuidet tibi.
Portionem quam comedisti, euomes, &
perdes sermones tuos suaues.

IIII.

Margari-
tum uetat
porcis ob-
ijcere. Auribus stulti ne loquaris,
Contemnit enim prudentiam sermonis tui,

V.

Ne loco moueas priscos limites,
Et in campum pupillorum ne irrumpas,
Nam vindex eorum fortis est, iudicabit eo-
rum causam aduersus te.

VI.

Accommoda cor tuum castiganti, & audi
sermones scientiæ.

VII.

Pedagogi
um præci-
pit. Ne cesses castigare adolescentem,
Si percusseris eum virga, non morietur.
Si virga verberaueris, ex inferis animam eius
eripies.

VIII.

Fili,

SALOMONIS.

Fili, si sapiens fuerit cor tuum, gaudebit cor meum, Exultabunt renes mei, cum recte loquentur labia tua.

IX.

Ne emuletur cor tuum peccatores, Sed timeas dominum tuum semper. Expecta postrema, nec frustraberis, si expectaris. X.

Audi fili mi, & eris sapiens, vt bene habeat in via cor tuum.

XI.

Ne sis inter potatores & commestatores, Nam potatores & commestatores redigentur ad inopiam, & laceris vestibus vtetur somnolentus.

XII.

Audi patrem tuum qui te genuit, & ne contempnas matrem tuam natu grandem.

Veritatem, sapientiam, eruditionem & intelligentiam compara, nec vende.

Iusti pater letabitur, sapientis genitor gaudebit de filio.

Gaudebit pater tuus & mater tua, & genitrix tua, obtempera, & oculis tuis viae meae placeant.

Est enim profunda fouea meretrix, & puteus angustus, Scortum.

Hec per

*Tametsi
impij flore
ant, aliqu
tisper, ta
men tan
dem peri
bunt.*

PROVERBIA.

Hęc perinde, ac p̄dones solent, infidias
struit, & incurios ad se allicit.

XIII.

Quid non ebrietas de signat? O perta re- cludit, Spes iubet esse ratas, in prelia trudit in- ermen. Vbi vē? Vbi eiulatus? Vbi rixæ? Vbi in- fidie struuntur? Vbi fit, vt nihil meriti sanc- entur? Vbi rubent oculi?

Nimirum hęc accidunt inter pocula, ijs qui confluunt, vt exhauriant quicquid infusum est.

Ne inspicere Vinum cum rubescit, cum pel- lucet per Vitrum color eius, & aridet, postre- mo velut serpens mordebit, & velut aspis pun- get. Oculi tui spectabunt alienas Mulieres, & cor tuum cogitabit peruersa, & eris perinde ac iacens in medio mari. Supra antennam percusserunt me, inquires, & non dolui. Vul- nerauerunt me, & non sensi. Quando ve- ro expergiscar, vt rursus incipiam perpotare?

CA. XXIII.

I.

NE emuleris viros malos, nec cupias a- pud eos esse. Nam damna meditantur cor eorum, & perniciofa loquuntur labia eorum.

Sapien-

SALOMONIS.

II.

Sapientia edificatur domus, & intelligentia, & cubicula implet scientia omnibus opibus preciosis & pulchris,

III.

Vir sapiens fortis est, & vir intelligens prestat robusto. Nam bella geruntur industria, & victoriam pariunt multa consilia.

IIII.

Altior est sapientia, quã vt adsequatur stultus, & in porta, hic ne os quidem aperiet.

V.

Sibi machinatur malum, author sceleris.

VI.

Consilia stulti peccata sunt, Fortitudo
Et subsannator est abominatio apud homines. est in ad-

VII.

Nihil fortitudo est, si in aduersis rebus parum firmus fueris. (nes. uersis re-
bus uolun-

VIII.

Et ipe eos qui ad mortem rapiuntur, & ope- tati Dei
non aduer-
sari.
pem ferijs qui pertrahuntur ad cędem,

Si dixeris, Non noramus, ecce cordium arbiter animaduertet, & obseruator anime tuę deprehendet, is reddet cuiuis iuxta opera sua.

IX.

Comede mi fili mel, est enim bonum &
Fauum

PROVERBIA

*Tamet si
floreant a-
liquantis-
per impij
tandem ta-
men peri-
bunt.*

fauum dulcem palato tuo. Sic est animæ sa-
pientia, vbi inueneris & restant postrema, nec
frustrabitur expectatio tua.

X.

Ne insidieris impie habitaculo iusti, ne in-
tetturbes quietem eius. Septies enim cadet
iustus, & impij impingent in mala.

XI.

Si lapsus fuerit inimicus tuus, ne gaudeas,
& si impegerit, ne exultet cor tuum, ne videat
Dominus, & afflictio Domino adpareat, vt
auertat ab illo iram suam.

XII.

*Lucerna
gloria, res
secundæ.*

Ne emulare malos, nec inuideas impijs,
Nihil enim boni superest quod speret malus,
Lucerna impiorum extinguetur.

XIII.

*Seditiosos
damnat.*

Time Dominum fili, & regem, & cum se-
ditiosis ne commisceare. Mox enim instabit
interitus eorum, & ruina eorum quis scit?

ETIAM HAEC SA-
pientes præcipiunt.

XIIII.

Spectare personam in iudicio non est bo-

XV.

(num.

Qui dicit impio, iustus es, maledicit ei, &
succen-

SALOMONIS.

succensebit populus.

Qui arguunt, amabiles sunt, & large bene-
dicetur eis.

*In tēpore
doceri, mo-
neri, iuuas.*

XVI.

Labia osculi quę respondent adposite.

XVII.

Primum perfice foris opus tuum, & exer-
ce agrum tuum.

*Necessaria
prius cu-
randa.*

Postea edificato domum tuam.

XVIII.

Non sis testis iniquus aduersus proximum
tuum, ne alicias labijs tuis.

XIX.

Ne dicas, quemadmodum fecit mihi, sic fa-
ciam ei.

*Vindictam
prohibet.*

Reddam unicuique secundum opera sua.

XX.

Agrum hominis pigri preterij & vineam
hominis stulti.

Et ecce totum obruerant vrticę, & tege-
bant spinę, & murus collapsus erat. Et vidi
& consideravi, vidi vt erudiret. Paululum dor-
mies: Paulum obdormisces: Paulisper con-
feres manus ad dormitandum: Veniet tan-
quam viator paupertas tua, & egestas non se-
cus atque latro.

F 2 Ca:

PROVERBIA.

CAP. XXV.

*Deus sic fa-
cit omnia,
ut mundus
tamen non
intelligat.*

*At Reges
inquirere
oportet.*

*Non astu-
tia sed pie-
tas fortu-
nabit regū
consilia.*

*Dum petit
infirmis ni-
miū subli-
mia pēnis,
Icarus ica-
reis nomi-
na fecit
aquis.*

SVNT ET HAEC PARABO-
le Salomonis, quas inseruere viri
Ezechie Regis Iuda.

I.

GLoria DEI est verbum celare,
At gloria Regum est id inquirere.

II.

Vt nec altitudo coeli, nec terre profunditas
comprehenditur.

Ita nec cor Regis perscrutabile est.

III.

Si rubiginem de argento abstuleris, vas
purum fiet.

Si impletatem à Rege abstuleris, fortunabi-
tur iustitia thronus eius.

IIII.

Ne iactes te in conspectu regis, et in locum
magnum ne irruas. Est enim satius, vt dica-
tur tibi, Ascende huc, quàm detrudi à conspe-
ctu principis, quem adspexerant oculi tui.

V.

Ne properes litigare, ne quid facias quod
postea proximum tuum confundat.

Caussam

SALOMONIS.

VI.

Caussam tuam iudicet proximus tuus, & arcanum alterius ne reuela, ne contumelia adficiat te audiens, & infamare pergat.

VII.

Aurea mala in argenteis tabulis, verbum dictum oportune.

Sapiens gaudet reprehendi.

VIII.

Velut torques aures, & aureum monile, est increpatio apud sapientem qui auscultat.

Magistratus laudatur qui officium suum facit.

IX.

Sicut in messe frigus hybernum recreat, Ita nuncius fidelis recreat eum qui misit, & anima domini eius adquiescit.

Vil geschryfs woenig wollen.

X.

Nubes & ventus, sine pluuia. Is est qui gloriatur pollicendo, & nihil praestat.

XI.

Patientia placabitur Princeps, & lingua mollis frangit duros.

XII.

Vbi mel repereris, comede quantum satis est, ne saturatus, reuomas. Ne uerbum Dei carnali cupiditate aut iudicio hauriatur.

Fastidium est praesentes.

XIII.

Reuoca pedem tuum a domo proximi tui, ne satur tui oderit te.

F 3 Hasta

PROVERBIA.

XIII.

Hasta & gladius & sagitta acuta est, vir qui aduersum proximum suum falsa testificatur.

XV.

Dens malus & pes vacillans, est fiducia contemptoris in die tribulationis.

XVI.

*Vetat san-
ctum dare
canibus.* Prauo cordi carmen canere, perinde est at-
que laceris vestire in frigore, & acetum vi ad-
dere.

XVII.

*Vetat uim=
dictam.* Si esurierit is qui odit te, pasce eum pane,
& si sitierit, pota eum aqua.

Prunam enim cumulabis super caput eius,
& Dominus reddet tibi.

XVIII.

*Vetat au-
diri delato-
res.* Aquilo pluuiam pellit,
At vultus seuerus linguam delatricem.

XIX.

Satius est sedere in angulo tecti, quam in
domo ampla cum Muliere rixatrice.

XX.

*Impij of-
fenduntur
rebus ad-
uersis pio-
rum.* Aquę frigide ei qui linquitur animo nun-
cium bonum est ex terra longinqua.

XXI.

Fons conturbatus, & scaturigo corrupta,
Iustus lapsus coram impio.

Non

SALOMONIS.

XXII.

Non est bonum immodice multum mel
edere. Sic & qui graua scrutatur, obruetur.

Vetat uer
bū dei hau
rire carna
li cupidita
te aut iu
dicio.

XXIII.

Urbs patens sine moenibus,
Vir qui non cohibet spiritum suum.
Eximia est uirtus praestare silentia rebus

CAP. XXVI

Rebus se
cundis in
cauti demē
tantur, ut
in Saul ap
paret.

I.

VT Nix in estate intempestua est, & im
ber in messe.
Sic nec stultum decet gloria.

II.

Quemadmodum aufugit auis, & preteruo
lat Hirundo.
Sic e mentitum conuictum non ledit,

Mendacia
nō ledunt.

III.

Flagellum equo, frenum Asino,
Virga tergo stultorum.

Præcipi
tur τὸ α
δ'α γω γίσε

IIII.

Ne respondeas stulto de stultitia eius, ne si
milis eius fias.

Post unam
atq; alterā
monitionē.

V.

Responde stulto de stultitia eius, ne sapere
sibi videatur.

ἀίρετικὸς
hominē de

E 4 Qui uita.

PROVERBIA

VI.

Ignavi Ma-
gistratus. Qui per nuncium stultum rem gerit.
Est velut claudus pedibus & damnum accipit

VII.

Vt claudus pedes exigere nequit,
Sic sunt sententiæ in ore stultorum.

Impij non
possunt re-
cte uti ver-
bo Dei.

VIII.

Stultum honore adficere, perinde est ac
gemmam in πολυάνδρον conijcere..

Rebus secundis incauti dementantur, gemma con-
iecta in polyandrion, Hoc est, locum foedum, in acer-
uum lapidum, ubi de fontibus supplicium sumitur, pe-
rit. Eadem sententia est in Laberianis Mimis.
Loco ignominiae est apud indignum dignitas.

IX.

Spina condita in manu ebrij, sententia est
in ore stulti.

X.

Gerenda
res per pe-
ritos. Vir peritus omnia recte efficit,
Qui vero conducit stultos, negligentes condu-
cit.

φιλαυτοί
haud fere
corriguntur
Ioann. 9.

XI.

Sicut canis rediens ad vomitum,
Sic stultus est ingeminans stultitiam suam,

XII.

Quia dici-
tis uide-
mus &c. Si videris virum qui sibi sapere videtur, de
stulto melius speres quam de eo.

Piger

SALOMONIS.

XIII.

Piger ait, Leopardus est in via, Leo in plateis,
Sicut fores in cardine suo voluuntur, sic voluitur piger in lecto.

XIIII.

Abscondit piger manum in sinum, piget & ad os admouere.

XV.

Plus sibi sapere videtur piger,
Quam septem qui sententias docent,
Pigri Hypocritas significant, qui uidentur laborare, & tamen officium suum non faciunt.

XVI.

Qui transit ad litem sua nihil referentem. *Was dich*
perinde est, atque si canem vellicet auribus ac *nicht brüt*
laceffat. *blaß nicht.*

XVII.

Vt qui abscondit se, iaculaturque sagittas
flammeas, & mortiferas. Sic is est qui frustratur
amicum suum, & dicit, ioco facio.

XVIII.

Ignis extinguitur, vbi ligna non alunt,
Sic sedatur contentio, vbi delator abfuerit.

XIX.

Carbo prunas, ligna ignem accendunt,
Vir contentiosus rixam.

E 5 Verba

PROVERBIA.

XX.

Non est re- Verba delatoris perinde sunt ac verbera,
medium ad penetrantq; penetralia pectoris.
uersus Sy-

XXI.

cophantæ
morsum. Vt conuenit si argenti scoria vas fictile ob-
ducatur,

Ita labia venenata, cum malo corde con-
gruunt.

Dignum patella operculum. Spurcum qs, improbo

XXII. (pectore.

Cum blan- Labijs suis prodet se inimicus, & cum ad-
ditur inimi propinquat, struit insidias.
cus, fallit.

XXIII.

Cum voce sua blandietur ne credas ei,
Sunt enim in corde eius multę abominatio-

XXIII. (nes.

Si quis texerit odium suum, vt damnuna
det, reuelabitur eius malicia in coetu.

XXV.

Ἦδε κακῆ
βούλη. Fodiens foueam in eam ruet,
Et aduoluens saxum, in ipsum impinget.

XXVI.

Impij non Lingua mendax non fert improbantem,
ferunt ca- Et os blancum perniciem adfert.
stigantem.

CA. XXVII.

Neglo-

SALOMONIS.

I.

NE glorieris de die crastino, Nescis enim quid hodie accidere possit.

Νο ante uī
ctōriam

II.

Predicet te alienus, non os tuum,
Peregrinus, non labia tua.

ἐπινίκιορ

III.

Grauis est lapis, & ponderosa arena,
Vtroq; grauior est ira stulti.

Imperito
nihil iniu-
stius.

IIII.

Crudelis est iracundia & ira,
Et quis coram inuidia consistet?

V.

Melior est manifesta correptio, quam
clandestina dilectio.

VI.

Fidelia sunt vulnera inflicta à diligente,
Et oscula inimici contumeliosa sunt.

Charitas
amat etiā
cum seuit.

VII.

Anima satura fauum etiam calcat,
Et animę esurienti etiam amara dulcía sunt.
Esurientes implentur bonis, iuxta canticum Marię.

VIII.

Sicut auis est quę nidum deserit,
Sic vir est qui deserit locum suum.

ἀστέρα
ἐλαχες
ταυταρ
κόσμα.

IX.

Vnguentum & aromata delectant cor.

Dulcior

PROVERBIA.

*Consilium
res sacra.* Dulcior autem amicus est propter consili-
um animæ.
X.

*Veteres
amici con-
lendi.* Amicum tuum, & amicum patris tui ne
desetas.
Et domum fratris tui ne ingrediare tempo-
re calamitatis tuę.
XI.

*Hesiodus.
τέιτονεξ
ἀζωσοι* Melior est vicinus propinquus, quàm fra-
ter longinquus.
XII.

*ἐκιορ ζω-
σαντο δε
πχοι* Disce sapientiam, mi fili, & gaudebit cor-
meum, vt responderi possit ijs, qui mihi con-
uitium faciunt,
XIII.

*Der haspel
muß in
sack.* Callidus videt malum & absconditur,
Imperiti pergunt, & damnum accipiunt.
XIII.

*Imperiti
pergunt
obstinati
ut Pharao.* Vestem ab eo auferas, qui pro alieno spo-
pondit. Et cū ille alienus sit, pignus accipe.
XV.

*Immodicę
laudes sunt
suspectę.* Prędicans amicū suum magnis clamorib9
mane consurgens, maledicere ei iudicabitur.
XVI.

*ux tuę
saxo* Similis est stillicidio asfiduo cum pluit, rixa
trix Mulier. Qui cohibet eam, ventos cohi-
bet, & oleum manu retinere conatur.

Ferrum

SALOMONIS.

XVII.

Ferrum ferro acuitur,
Et vir acuitur amici congressu,

ΣΥΝΤΕ Δ' ἘΡΧΟΜΕΝΩ ΚΑΙΤΕ ΠΡΟ Τᾶ
ἘΝΟΗΣΕ ἘΣ.

XVIII.

Seruans ficum vescitur fructibus eius,
Et obseruans dominum suum, honore adfi-
cietur.

Parsimo-
nia magnū
uestigal.

XIX.

Vt facies in aqua resplendens, fallit,
Ita inter se corda hominum solent.

Taxatur
perfidia,

XX.

Infernus & perditio non saturantur,
Ita nec hominis oculi saturantur.

Cupiditas
iexplebilis

XXI.

Argentum in vase purgatur, aurum in for-
Homo vero laudantis ore probatur. (nace.

XXII.

Si stultum contriueris pistillo ceu triticum
in mortario, non discedet ab eo stultitia.

Impij non
emēdantur
adflictio-
nibus.

XXIII.

Tuum pecus contemplare, & gregem dili-
genter cura,

πάντα
ἔλαγες
ταυτα
κόσμη.]

Neq; enim perpetuo tenebis has opes, &
gloria non durat a saeculo ad saeculum.

Prodit foenum & virescit, donec demetatur.

Oues

PROVERBIA

Oves habes quę vestiant te & Hircos, quibus venditis, sumptus pares in agricultura faciendos.

Lac caprarum suppeditabit victum tibi & familie, & ancillis tuis.

CA XXVIII

I.

Fugit impius, tametsi nemo persequatur Iusti vero, perinde ac Leo confidunt.

II.

Imperia sepe mutari calamitosum est, mutantur aut Propter peccata populorum fit, ut alij subinde imperent.

pppter peccata populi. At propter cordatos homines prorogabitur imperium.

III.

Facta Dei poenas & beneficia non considerant impij. Vir pauper qui pauperes iniuria adfcit, perinde facit atq; imber putrefaciens & corrumpens segetem.

IIII.

Facta Dei poenas & beneficia non considerant impij. Impios predicant, hi qui legem deserunt, Contra succensent eis, hi qui legem seruant.

V.

Facta Dei poenas & beneficia non considerant impij. Mali non intelligunt iudicium, Verum qui Deum querunt, omnia intelligunt. Melius

SALOMONIS.

VI.

Melius habebit pauper probus, quam diues
improbus.

VII.

Prudens est qui legem seruat,
Hælluus vero patrem confundit.

VIII.

Qui opes suas foenore auget, & immodico
quæstu, coaceruat ut in inopes effundantur.

*Male par-
tum dila-
bitur.*

IX.

Qui recusat regem audire, illius præcatio
etiam est abominabilis.

X.

Qui rectos seducit, in foueam incidet,
Et probis bona euenient.

XI.

Diues sapere sibi videtur,
At pauper prudens explorat eum.

XII.

Res secundæ iustorum magnam gloriam
pariunt.

Cum vero euehantur, impij, commutan-
tur res hominum.

*Cum iusti flo-
rent bñ ha-
bent Respu.
Cõtra pes-
sum eunt,
cum impij
imperant.*

XIII.

Qui celat sua flagitia male habebit,
Qui vero confitetur, & deserit, is misericordi-
am consequetur.

Bea-

PROVERBIA

XIII.

*Præconiū
timoris dei* Beatus est qui semper pavidus est,
Duri ruent in mala.

XV.

*Tyranni
ἑκώμ* Ceu Leo rugiens ac esuriens vrsus.
Est princeps impius pauperi populo,

XVI.

Si Princeps imprudens fuerit, multæ fient
iniurię.

At si oderit iniuriam, diu imperabit

XVII.

Qui iniuriam facit, ad sepulchrum vsque
profugus erit.

Nec quisquam sustentabit eum,

XVIII.

Probi salui erunt,

Qui vero vias suas peruertit, semel corruet.

XIX.

*Præcipi-
tur labor.* Qui exercet agrum suum, satiabitur pane,
At qui ocio indulget, egebit.

XX.

*Benedictio
ne diuina
ditescimus* Viro fideli valde benedicetur,
Et veloces ad diuitias parandas, non erunt in-
nocentes.

XXI.

Spectare personam non est bonum,
Nam & propter frustum panis illi peccant.

Qui pro

SALOMONIS.

XXII.

Qui properat vt ditescat, & inuidet alijs,
nescit egestatem sibi impendere.

XXIII.

Qui arguit hominem, postremo gratior
erit adsentatore.

Veritas
tandem
uincit &
probatur.

XXIIII.

Qui depredatur parentes, & negat id esse
peccatum, is socius est homicide.

XXV.

Superbus excitat lites.
At qui fidit D E O, pinguescet.

XXVI.

Qui confidit suo cordi, desipit,
At qui sapienter ambulat, bene habebit.
Desipere, est nostris consilijs fidere.

XXVII.

Qui pauperi dat, is non egebit.
Maledicetur autem auertenti oculos suos.

XXVIII.

Cum euehantur impij, absconduntur ho=
mines,

Et cum perierint impij, iusti bene habebunt.

Qui non
cedunt, fe=
re autho=
res sunt ma=
gnorum
motuum
& tumul=
uum.

Præcipit
largiri e=
gentibus.

CA. XXIX.

G Qui

PROVERBIA.

I,

Sicut Pharao cum corrigi nollet, periit.

Qui aduersus increpationes dura ceruice est, subito peribit.
Nec mederi ei quisquam poterit.

II,

Cum florent iusti, populus bene habet,
Cum dominantur impij, luget populus.

III.

*Iuste iudicando imperia constabiliuntur
Impij principes contemnunt ius.*

Qui diligit sapientiam, gaudio adficit Patrem suum.

Scortator autem perdet opes.

IIII.

*Iudicio Rex ditionem firmam facit,
Qui donis capitur euertit eam.*

Iudicio Rex ditionem firmam facit,
Qui donis capitur euertit eam.

V.

*Qui adsentatur proximo, insidiatur ei,
Irretitur peccato suo malus.
Iustus autem gloriabitur, & gaudebit.*

Qui adsentatur proximo, insidiatur ei,
Irretitur peccato suo malus.

Iustus autem gloriabitur, & gaudebit.

VI.

*Cognoscit iustus pauperum causas,
Impius non aduertit animum ad dijudicandum.*

Cognoscit iustus pauperum causas,
Impius non aduertit animum ad dijudicandum.

VII.

(dum.

*Subsannatores ciuitati exitio sunt,
At sapientes inde poenam auertunt.*

Subsannatores ciuitati exitio sunt,
At sapientes inde poenam auertunt.

VIII.

Si sapiens litigarit cum stulto, siue irascatur, siue rideat, placari stultus non potest.

Si sapiens litigarit cum stulto, siue irascatur, siue rideat, placari stultus non potest.

Viri

SALOMONIS.

IX.

Viri sanguinarij oderunt probum.
Rectis autem vita eius cure est.

X.

Totum spiritum suum effundit stultus.
At sapiens tandem cohibet se.

XI.

Si princeps delectatur mendacio.
Impios tandem ministros habet.

*Qualis
Princeps
tales con-
uictores.*

XII.

Pauperem fœnerator obuium habet.
Deus vtriusq; animum moderatur.
Non potest fœnerator scire, nisi permittat Deus.

XIII.

Sedes Regis qui vere iudicat pauperes per
petuo fortunata erit,

XIIII.

Virga & obiurgatio adfert sapientiam,
At puer qui non coercetur, pndefacit Ma-
trem suam.

*Præcipi-
tur ὡς
δαιμονία*

XV.

Cum florent impij, scelera multa fiunt.
Sed spectantibus iustis, ruent.

XVI.

Si castigaueris filium, iucundus erit tibi, &
adfert anime tue delicias.

G 2 Cum

PROVERBIA

XVII.

Cum deest Propheta perit populus, & qui legem custodiunt, bene habebunt.

Si uerbum DEI non doceatur, necesse est male habere res humanas.

XVIII.

Impij con-
temnunt
uerbum
DEI.

ωεὐδὲ
εὐαδῆως.

Serui non emendantur uerbis, Nam tametsi intelligant, contemnunt tamen.

XIX.

Melius de stulto speres, q̄ de homine præcipite.

XX.

Si à puero feruus delicate tractatus fuerit dominari postea uolet,

XXI.

Res secun-
dæ demen-
tant in-
cautos.

Iracundus homo lites excitat, & sepe peccat.

XXII.

Superbia deijcit hominem,
At humilis animus potietur gloria.

DEVS superbis resistit, humilibus autem dat

XXIII.

Vitam suam odit, quisquis furis socius est.

Ex Leuit.
cap. 5.

Periurum audiet, nec indicabit.

XXIII.

Qui timet homines, fuet,
Qui fidit DEO subleuabitur.

XXV.

Multi principis faciem ambiunt,

Atà

SALOMONIS.

Atâ Domino iudicium cuiusuis proficiscitur.

*Principem
tibi Deus*

XXVI.

Abominantur iusti iniquos, & abominatur impius rectam viam.

*placat, in
officijs iuis
frustra ni-
teris.*

CAP. XXX.

SERMO AGVR FILII IACKE.

HAEC SVNT PRAECEPTA

que tradiderunt Lithiel,
Lethiel & Ichal.

*Apparet
has senten-*

Sultissimus sum hominum, nec est pesnes me intelligentia, nec didici sapientiam, nec sanctorum scientiam cognoui. Quis ascendit in coelum ac descendit? Quis comprehendit ventos manu sua? Quis conclusit aquas in vestem suam? Quis fundavit fines terre? Quod nomen est illi? Quod nomen est filio illius? Nostin?

*tias ab aliis
quibusdam Salo-
monis libel-
lo additas
esse.*

I.

Omnis sermo Dei purgatus est, & clypeus ijs qui fidunt eo. Ne addas sermonibus eius, ne te obsurget, tuq; mendax deprehendatis.

*Praconi-
um uerbi
DEI.*

G. 3 Duo

PROVERBIA

II.

Duo abs te rogavi, quę antequam moriar
quęso largire, procul à me amoue vanitatem
& mendacium. Inopiam & diuitias ne dede-
ris mihi. Demensum meum suppedita mihi,
ne vbi satur fuero menriar ac dicam.

Quis est Deus? Ne ve per inopiam furtum
committam, & polluam nomen Dei mei.

III.

*Hypocry-
sin generis
humani
taxat.* Ne accuses seruum apud herum suum, ne
tibi conuitium facias, ac pœnas des.

III.

Hoc genus patri conuitium facit, nec be-
nedicit matri.

V.

Hoc genus videtur sibi mundum esse, & ta-
men sordes suas non eluit.

VI.

Hoc genus attollit oculos suos, & palpe-
bras suas eleuat.

VII.

Huius generis dentes, tanquam gladij
sunt, & tanquam enses molares sunt, vt de-
uorent humiles, & inopes è medio auferant.
Huic sanguisugę multę sunt filię, quę cla-
mant, Age, age.

VIII.

Tria

SALOMONIS.

TRIA HAEC NON SATVRAN-
tur. Item Quartum inexplebile est.

INFERNVS. VVLVA. TERRA
arefacta. Ignis postremo inexplebilis est.

IX.

Oculum qui patrem fastidit, & matris im- *Præcipit*
perium contemnit, corui iuxta flumen effo- *coli pa-*
dient, & vorabunt aquile. *rentes.*

X.

Tria hæc ignoro, minime vero quartum te
Viam aquile in aere. (neo.

Viam serpentis super petram.

Navis iter in flumine.

Et viam hominis erga adolescentulam.

Talis est & adulteræ via, quæ vbi perdiderit vi-
rum, os tergit, & negat se malum fecisse.

XI.

Tria perturbant terram, quartum prorsus
ferre non potest.

Si seruus imperet.

Si stultus satur fuerit.

Si morosa nupserit.

Si ancilla fuerit heres domine facta.

XII.

Quatuor minuta sunt in terra, quæ pruden-
tia vincunt etiam sapientes.

G 4 For

PROVERBIA

Formicę imbecille genus, & tamen in messe cibum sibi parant.

Cuniculi infirmum genus, qui in rupibus habitant.

At homines Magi-
stratibus
etiam parere detre-
stant.

Locustę, quę quanquam non habeant Regem tamen agminatim prodeunt,

Araneus telam texit, & habitat in Regum XIII. (aulis.

Tria hęc probe ingrediuntur, quartum item belle incedit.

Leo valida bestia, nec refugit vllam beluam.

Canis venaticus firmis lumbis præditus, Aries & Rex, cui resisti non potest.

XIIII.

Cum per stultitiam effers te, & moliris malum, comprime manu os.

μηδ' ἐρ
ἄγαρ.

Nam si lac crebrius tundas, Butyrum fiet, Si emunxeris nares vehementius, sanguinem elicies.

Ita & acerbius irasci, lites excitat.

CA. XXXI.

SERMO SAMVELIS REGIS.

Hęc sunt Præcepta quę docuit eum Mater.

Quęso

SALOMONIS

I.

Queso te fili vteri mei, fili exoptatissimi me, ne da mulieribus opes tuas, & vias tuas, perdunt enim Reges,

Ne Regibus et Principibus vinum des aut siceram, ne poti obliuiscantur iuris, & de humilibus prae iudicent.

Date siceram afflictis, & vinum mœstis, vt poti obliuiscantur inopię suę, & erumnarum.

II.

Patrocinare mutis in iudicio & omnibus orphanis, patrocinare, iudica, & abiectum & inopem vindica.

III.

Probam Mulierem quis inueniet? Ea prestat gemmis.

IIII.

Confidit ea cor mariti, & res familiaris non deficiet.

V.

Reddet ei bonum & non malum perpetuo

VI.

Tractat lanam & linum, & voluptati ei est officium suum facere.

VII.

Perinde est atq; nauis Mercatoris, ex longinquo afferens panem suum.

G. s' Noctu

PROVERBIA.

VIII.

Noctu surgit, & parat familię cibum, & ancillis demensum.

IX.

Considerat agrum ac emit, & vineam suo labore plantat.

X.

Accingit lumbos accurate, & corroborat brachia sua.

XI.

Sentit quā bona sit negociatio sua, nec noctu extinguetur lucerna eius.

XII.

Manum suam admouet ad colum, & tractat fusum.

XIII.

Manum pauperibus obfert, & porrigit inopi.

XIIII.

Non metuit domui suę à frigore,
Nam vniuersam familiam vestit duplicibus.

XV.

Ornamenta fecit sibi.
Byssō & purpura vestit.

XVI.

Conspicius est in porta maritus eius,
vbi sedet cum senioribus regionis.

Tunis

SALOMONIS.

XVII.

Tunicas parat & vendit, & cingulum dat
Mercatori.

XVIII.

Fortitudo & decus vestit eam, & gaudebit
etiam in posterum.

XIX.

Os aperit sapienter, & suauitas in lingua
eius est.

XX.

Speculatur statum domus suę, nec edit
cum ignauia panem.

XXI.

Surgent eius liberi & prædicabunt eam,
Maritus item laudabit eam.

XXII.

Multę filię pararunt opes, tu superas
omnes.

XXIII.

Fallax venustas est, & vana est forma,
Mulier timens Deum, laudabitur.

XXIIII.

Date ei de laboribus suis, & prædicent eam
in portis facta eius.

FINIS.

Dicta

SAPIENTVM.

DICTA SA
PIENTVM.

Omnibus placeto,
Bona res quies.
Periculosa temeritas.
Quicquid promiseris facito.
Amicis aduersa fortuna vtentibus idem esto
Infortunium tuum celato, ne voluptate adfi-
cias inimicos.
Veritati adhæreto.
Violentiam oderis.
Age que iusta sunt.
Domus curam age.
Liberos tibi charissimos erudi.
A maledicentia temperato.
Beneficij accepti memento.
Inferiorem ne reſicias.
Ne teipsum precipites in discrimen.
Temperantiam exerce.
Moribus probatus esto.
Oderis calumnias.
Turpia fuge.
Voluptati tempera.
A iureiurando abstine.

Pietatem

DICTA.

Pietatem sectare.
Laudato honesta.
A vitijs abstine.
Beneficium repende.
Supplicibus misericors esto.
Liberos institue.   Litem oderis.
Sapientum vtere consuetudine.
Bonos in præcio habeto,
Audi que ad te pertinent.
Probrum fugito.   Responde in tempore.
Ea facito, quorum non possit poenitere.
Ne cui inuideas.
Quod iustum est imitare.
Bene meritos honora.
Spes foue.   Calumniam oderis.
Affabilis esto.
Cum erraris, muta consilium.
Diutnam amicitiam custodi.
Omnibus teipsum præbe.
Concordiam sectare.
Magistratus metue.
Ne loquaris ad gratiam.
Ne tempori credideris.
Teipsum ne negligas.
Seniorem reuerere.
Mortem oppetere pro patria.
Ne quavis de re doleas.

Ex in-

SAPIENTVM.

Ex ingenuis liberos crea.
Sperato tanquam mortalis.
Parcito tanquam immortalis.
Ne efferaris gloria.
Arcanum coela. Cede magnis.
Oportunitatem expecta.
Mortalia cogita.
Largire cum vtilitate.
Ne prior iniuriam facias.
Dolorem fuge.
Mortuum ne rideto.
Amicis vtere.
Delecta amicos.
Consule inculpate.
De numine ne male loquere, quid sit autem
ausculta.
Audito multa, loquere pauca.
Prius intellige, & deinde ad opus accede.
Ne ob diuitias laudaris virum indignum.
Principem honora.
Amicos probato.
Nemini promittito.
Similis sis tui.
Quod adest boni consulito.
Sufurronem ex edibus eijce.
A familiaribus in minutis rebus lesus, feras.
Inimicum ne putes amicum.

Que

DICTA.

Quę feceris parentibus, eadem à liberis ex-
pecta.

Ante omnia venerare Numen.

Inter amicos ne fueris iudex.

Ne contende cum parentibus, etiam si iusta
dixeris.

Infortunatum ne irriseris.

Ne lingua præcurrat mentem.

Quę fieri non possunt, ne concupiscas.

Vxorem ducito ex equalibus, ne si ex disto-
ribus duxeris, dominos tibi
pares, non affines.

LIPSIÆ.

EX OFFICINA TYPOGRA-

PHICA NICOLAI FABRI.

M. D. XL.

Handwritten notes in a cursive script, possibly a library or archival stamp, including the letters 'M', 'D', and 'M'.

Jg 5425

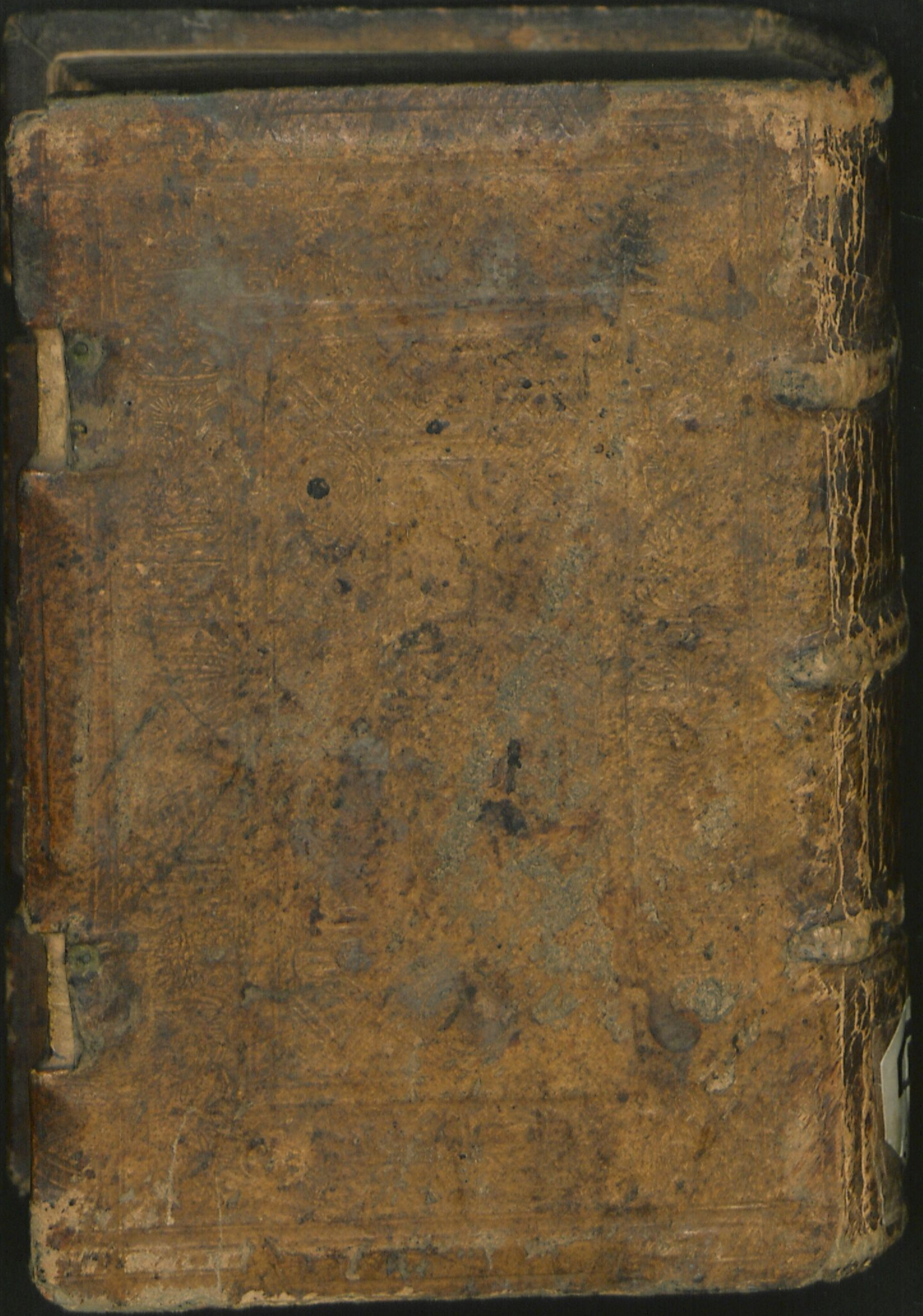
ULB Halle 3
004 753 305

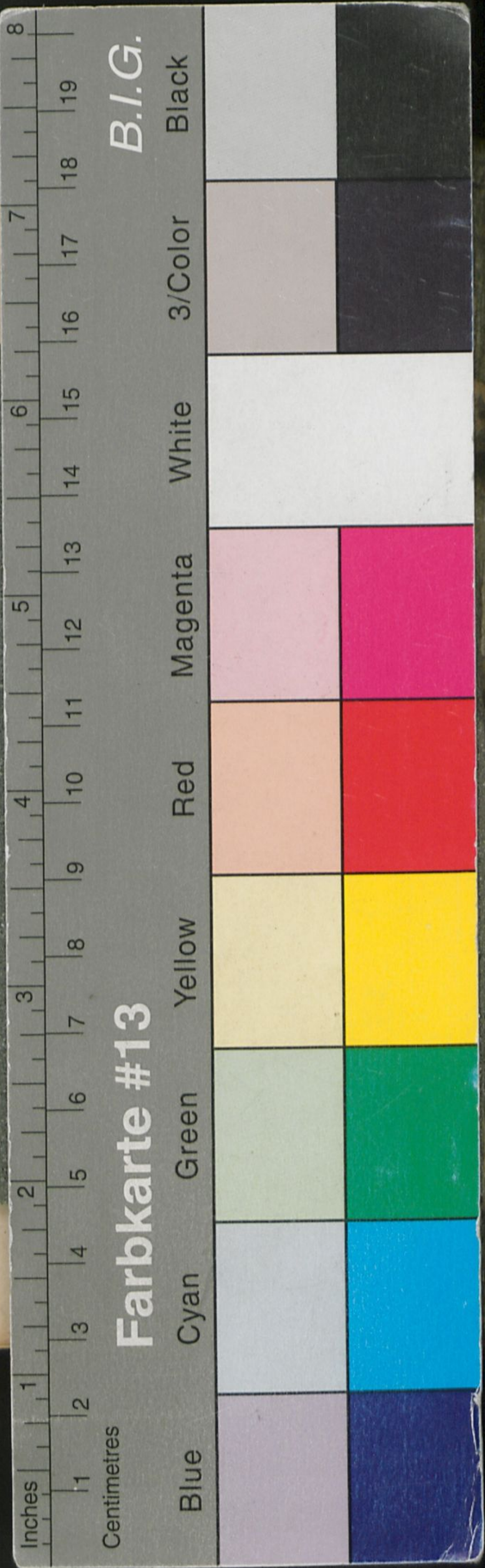

f
L

Jr. 5425 A.

SENTEN

TIAE SALOMONIS, IUXTA
Hebraicam veritatem, sum
ma cura redditę, autore
Philippo Melanch
thone.

LIPSIAE.

EX OFFICINA TYPOGRAPHI
CA NICOLAI FABRI.

ANNO M. D. XL.

